poznání

1. čtvrtletí 2011/2012
střední škola knižní kultury

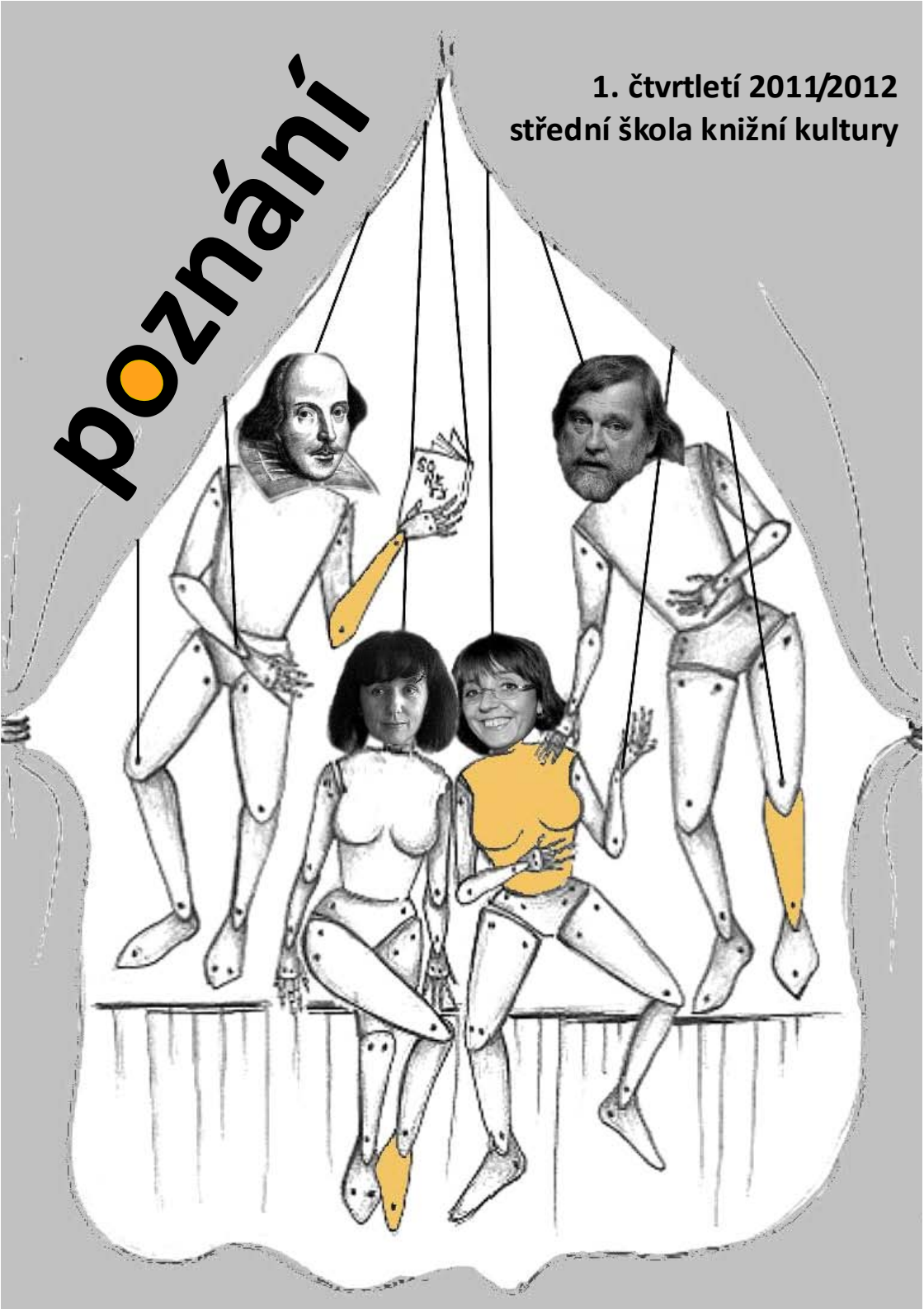

XII. QUEER FILMOVÝ
FESTIVAL MEZIPATRA
2 – 8 / 11 / 11 / BRNO
10 – 16 / 11 / 11 / PRAHA
CESTOVÁNÍ ČASEM
TIME TRAVEL
MEZIPATRA.CZ

24.11
30.11
2011
14.
Festival francouzského filmu
Festival du film français

METALGATE
massacre
3. ROČNÍK SOUTĚŽE METALOVÝCH KAPEL
ZVEME VÁS NA NOMINAČNÍ VEČER
10 / 12 / 2011 od 19.00
MATRIX KLUB, KONEVOVA 13, PRAHA 3
ISACAARUM
GORGONEA PRIMA
SHADOW AREA
AREA CORE
Proběhne vyhlášení postupujících kapel do základních kol.
Vstup: 100 Kč, pro registrované kapely je vstup ZDARMA.
Následuje AFTER PARTY.

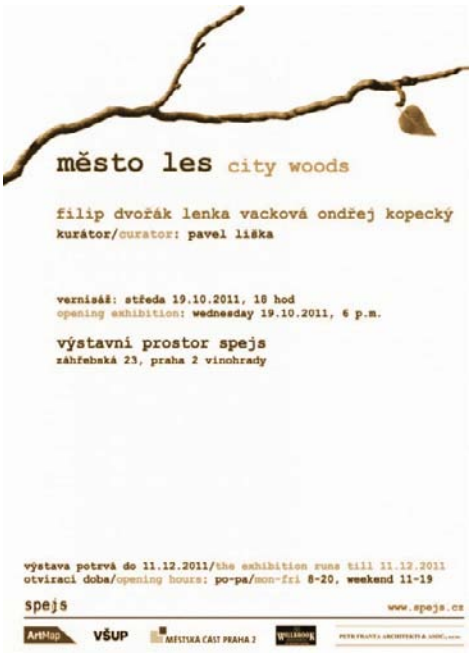
město les city woods
filip dvořák lenka vacková ondřej kopecký
kurátor/curator: pavel liška
vernisáž: středa 19.10.2011, 18 hod
opening exhibition: wednesday 19.10.2011, 6 p.m.
výstavní prostor spejs
záhřebská 23, praha 2 vinohrady
výstava potrvá do 11.12.2011/the exhibition runs till 11.12.2011
otvírací doba/opening hours: po-pa/mon-fri 8-20, weekend 11-19
spejs
www.spejs.cz
VŠUP
MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 2

obsah

4.	domácí scéna	Lysá nad Labem a Poděbrady
5.	domácí scéna	Akademie
7.	domácí scéna	Drobné události
9.	domácí scéna	Věříte na horoskopy? aneb Otázky pro profesory
11.	rozhovory	Čím víc je člověk vzdělanější, tím víc má v životě možností a otevřených dveří S ředitelkou Alicí Krýžovou o škole, vzdělávání chvilkách jejího života
13.	rozhovory	Rozhovor s Bárou Hrzánovou
15.	rozhovory	Petr Šabach: Literatura je o domýšlení
18.	literatura	Shakespeare a jeho svět
19.	literatura	Joseph Pullitzer
21.	literární komentáře	Romeo a Julie
22.	umění	Nemyslete, dýchejte...
23.	umění	Kontroverze výstava
25.	divadlo	Beznaděj a cynismus (nejen) naší společnosti na prknech Divadla Komedie
27.	film	Filmové babí léto
28.	film	15 minut s The Avengers
29.	hudba	Hakka Muggies
30.	historie	Kniha knih aneb Historie slabikářů
32.	volný prostor	Radost ze života
33.	volný prostor	Peníze a měna dnes Část 1. Nejlepší je začít pohledem do minulosti
35.	literární smetiště	Její rameno mi připomíná „Lucy in the sky with the diamonds“
37.	literární smetiště	Klára Pulpánová, perokresby
38.	literární smetiště	Smrt
39.	literární smetiště	Kterak pan Brouček vydal se na další výlet, tentokráte do dramatického víru událostí ve XX. století
41.	literární smetiště	Monika Škopková, Paradox
42.	literární smetiště	Černé defilé. Vlčí máky
42.	literární smetiště	Láska bolestná

úvodník

Milí čtenáři,

prázdniny jsou dávno za námi a je tu první číslo letošní Poznání, našeho celoškolního časopisu. Líbí se vám? Zatím co vy jste si o prázdninách užívali, Poznání se postupně měnilo a přetvářelo a nyní ho držíte v ruce v celé jeho zbrusu nové podobě. Kromě vizuálních změn tu pro vás jsou i nové rubriky, společně s novým prvním ročníkem i noví redaktoři, ale hlavně plno zajímavých rozhovorů a informací.

I v letošním školním roce bude Poznání vycházet jako čtvrtletník, možnost přispívat má kromě stálých redaktorů každý z vás. Víte-li o nějaké zajímavé kulturní události v příštím čtvrtletí, může se díky vám objevit na vnitřní straně obálky časopisu. Další novinkou je totiž prostor pro pozvánky, inzerci a plakátky, abyste vždycky věděli, jak kulturně využít váš volný čas.

Na závěr prvního letošního úvodníku bych chtěla poděkovat nejprve naší paní ředitelce za korektury, které našemu časopisu dělá, a potom všem profesorům za podporu a spolupráci. Velký dík patří také tiskárně, která časopis tiskne a díky které ho v tuto chvíli držíte v ruce.

Krásný zbytek školního roku, hodně úspěchů ve škole, ale hlavně příjemné počtení vám za celou redakci přeje

Anna Strnadlová
šéfredaktorka

redaktorský sloupeček

Otto Drexler
odrexler@gmail.com
K4

Tomáš Hejna
tomas.hejna.sw@seznam.cz
K4

Anna Strnadlová
a.strnadlova@seznam.cz
K3

Kateřina Prátová
exitka014@seznam.cz
K3

Tereza Blechová
terka.blechova@email.cz
K3

Monika Škopková
monika.skopkova@gmail.com
K3

Petr Kavan
peter.kavan@seznam.cz
K2

Nicole Kubátová
nikina.9.8@seznam.cz
K2

Václav Soukup
BIMBO17@seznam.cz
K2

Klára Půlpánová
klarka322@email.cz
K1

Bára
BB.V@seznam.cz
K1

Lysá nad Labem a Poděbrady

Bára Vágnerová

8. září navštívila třída K1 Polabské muzeum Poděbrady.

V 9:24 jsme vyrazili vlakem z Masarykova nádraží do Lysé nad Labem. Na místo jsme dorazili přibližně v 10:00 hodin.
Šli jsme do Polabského muzea, kam jsme dorazili asi v 10:30. Pokladnice zaplatila vstupné a všichni mohli vejít. Rozutekli jsme se po celém muzeu.

Prohlíželi, četli, zapisovali a fotili.
Celou dobu jsme mluvili jen o nás, nyní si řekneme pár slov o úžasném Polabském muzeu Poděbrady:
Muzeum je zřizované Středočeským krajem a nachází se v budově nejstarší poděbradské školy.
Součástí muzea je i památkově chráněný středověký špitál z roku 1444, kostel sv. Kunhuty a bývalý klášter z konce 19. století.
Najdete tu stále expozice Příroda Poděbradska od 10. do 18. století a Z historie poděbradského lázeňství.

Poté co jsme opustili muzeum, vydali jsme se na Polabský knižní veletrh.
Nikdo z nás nečekal tak příjemné prostředí.
Nejdříve jsme se porozhlédli po okolí, holky udělali fotku s hasiči, kteří popíjeli pivo a pokuřovali cigarety. Poté jsme vešli do vestibulu a začali nakupovat knihy a různé drobnosti, které se tu byly k dostání. Vše bylo skvělé. Po chvíli přiběhl Kryštof a hlásil, co objevil: balónky napuštěné heliem. A jak je vám asi jasné, hned jsme to všichni zkoušeli.

Svou mluvou jsme rozesmáli i profesorku Mrázovou, za kterou jsme všichni opravdu rádi.
Hodiny odbily půl jedné a my jsme se museli vydat zpět k nádraží.
Pak už nás čekala jen cesta do Prahy a tam se všichni rozutekli k domovu s plnými igelitkami nových knih a spoustu nových zážitků. •

Akademie a její 5. narozeniny

Anna Strnadlová

Myslím, že letošní Akademii mají všichni v čerstvé paměti, protože to není ani týden, co jsme oprášili prkna pódia v DMM Ulita a připravili pro vás tradiční školní Akademii, letos již pátou a tedy jubilejní.

Ač měla být původně v úterý, přesunula se Akademie až na čtvrtek 10. listopadu, což přišlo nejednomu z herců vhod. A letos nás celou Akademií provázel Tonda Zajíček a Tereza Popková (K4).

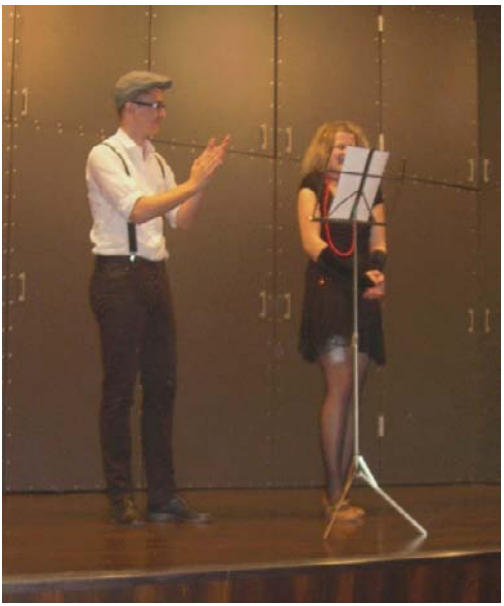

Zatím co většina studentů ještě vzdělávala ve školních lavicích, herci už od rána pilně nacvičovali a připravovali sál. A kolem půl jedenácté dopoledne to všechno začalo. Zhasla světla v sále, opona se roztáhla a moderátoři spustili. První slova patřila paní ředitelce a organizátorkám akce, paní profesorce Trégnerové a Šebkové, protože právě díky nim tu Akademie byla a je. A pak už nastoupilo první číslo, Pavlína Žalmanová (K2) se svou sestrou Petrou.

Po hned další slečna z K2, tentokrát to byla Adéla Koulová se svým moderním tancem.

Vlevo: Pája Žalmanová
Vpravo: Adéla Koulová

První drama tohoto dopoledne byla Konečná stanice, symbolická hra v podání Dominika Čížka, Moniky Škopkové, Ludka Zeinerta, Davida Landy a mne (K3), doprovázená bláznivými zvuky podivných nástrojů.

Dalším číslem bylo překvapení Šárky Chocholové a Nikoly Bláhové (K3), které nám zazpívaly a také trošku zatančily. »

A je tu druhé drama letošní Akademie: Cotton Club z pera Tomáše Hejny (K4), ve které jsme viděli Terezu Popkovou, Ottu Drexlera, Tondu Zajíčka, Daniela Birtuse, Cyrila Duška, Lily Neradovou (K4), Moniku Škopkovou (K3), Tomáše Rybína, Darinu Kafkovou a zazpívala i Bára Dvaliová (K2). Hra s jazzovým nádechem a z mafiánského prostředí se dočkala zaslouženého potlesku.

Jako předposlední číslo nastupuje opět Adéla Koulová (K2) a tancuje na píseň „Já věřím“ s nádechem Asie.

A je tu úplně poslední číslo, Václav Soukup (K2) se svým klaviristou a několika písněmi. Zazněla například i známá píseň Waldemara Matušky „Tereza“.

Cotton Club

Jaký je váš osud? Šárka Chocholová (K3) v cikánských šatech nechá několik šťastlivců, aby se podívali skrze karty do své budoucnosti a pak už se na pódiu roztočí její sukně v rytmu cikánských tanců.

Za Vaškem na pódium přichází i Bára Dvaliová (K2) a společně zpívají píseň z film Kdyby tisíc klarinetů „Abyste to věděla“. Nadšený potlesk doprovází stahující se oponu, ale moderátoři oznamují ještě jedno číslo. Vašek si pro nás, diváky, připravil překvapení. Z publika dostal 5 slov a klavírní jazzová melodie se rozjela. Hudební improvizace se stala poslední třešničkou na dortu. •

Drobné události

Otto Drexler, Anna Strnadlová

Workshop

Hned na začátku školního roku se studenti K1 spolu s prof. Trégnerovou a prof. Mrázovou setkali na tradičním seznamovacím workshopu. Jak probíhal určitě všichni víme, každý v prvním ročníku byl...

Věda v ulicích

V úterý 20. září se K3 vydala spolu s paní prof. Mrázovou do Dejvic, kde se konala interaktivní výstava Věda v ulicích pořádaná studenty ČVUT a VŠCHT. Zkusili jsme si ovládat robotickou ruku pomocí energie snímané ze svalů, simulaci nárazu v rychlosti 30km/h, někteří si zkusili, jakou sílu mají v rukou a pro ty chytřejší tu byly i chemické hádanky (v těch však bodovala pouze prof. Mrázová). Byla možnost zajezdit si i s jakýmsi autíčkem. Zkrátka, vyblbli jsme se a potom se vyčerpáni rozešli do svých domovů.

Diskuse, přednáška a test...

V pondělí 10. října se David Richter a Dominik Čížek z K3 vydali na diskusi na téma korupce s lídry hlavních politických stran do pražských Dejvic. Debata to byla žhavá, některé servery o této události napsaly i reportáž na své stránky (např. Novinky.cz).

V pátek 14. října se někteří studenti vydali opět do Dejvic, tentokrát však na přednášku a následně test na téma Evropská unie. Nejlepší z nejlepších mohli vyhrát zájezd do Štrasburku, kde své znalosti o EU ještě prohloubí. A to se některým z naší školy skutečně povedlo, takže šťastnou cestu!

David Copperfield a Goethe!

Ve čtvrtek 20. října studenti K1, K2 a část studentů K4 zhlédla v kině Lucerna německý film Goethe!, který byl uveden v českých kinech v rámci tradiční přehlídky německých filmů Das Filmfest. Přestože film vypráví o tom, kterak se na svět dostala jedna z nejznámějších knih klasika německé literatury z konce 18. století, plyne snímek svěže a dynamicky a přes možná trochu rozpačitější začátek ztvárnil německý herec Alexander Fehling mladého Goetha opravdu věrně. Pro studenty velmi vděčné filmové představení, které představilo J. W. Goetha jako stále živého autora. Celkový prožitek však přece jen trochu zkazilo, že pro řadu studentů z jiných škol byl snímek mírně řečeno nestravitelný…

A studenti K3 a zbytku K4 vyrazili v ten samý den do Selesiánského divadla v pražských Kobylisích na představení David Copperfield, které připravila pro české diváky britská divadelní společnost TNT theatre. Názory na tuto akci byly různé, vcelku však kladné, a tak se snad v budoucnu budeme účastnit dalších podobných představení.

Národopisné muzeum

A nakonec v úterý 25. října se K3 vydala s prof. Trégnerovou do Národopisného muzea v zahradě Kinských. Nejprve jsme se od jednoho z etnologů dozvěděli něco o sbírkách, o současné práci muzea a nakonec jsme se podívali i dovnitř, prohlédli si stálou expozici i současnou výstavu - Zbojníci.

První i druhý ročník během tohoto čtvrtletí navštívil v rámci svých hodin mnoho zajímavých míst, nicméně do časopisu nedorazily žádné reportáže. Doufáme, že to příště bude lepší!

Věříte na horoskopy?

aneb Otázky pro profesory

Alice Krýžová:

Znamení: lev

Víte jaká byste podle tohoto znamení měla být? Odpovídá tomu vaše povaha?
Lev by měl být vůdčí typ, dominantní, sebevědomý, silný, bojovný, soutěživý, nezávislý, autoritativní a schopný. Ale taky egocentrický, samolibý a marnivý. Moje povaha tomu zřejmě trochu odpovídá, ale v jiných rysech jistě odpovídám i rybám, panně nebo štírovi…

Věříte na horoskop?
… takže nevěřím.

Znáte své znamení i v jiných zvěrokruzích?
V čínském jsem kohout, jiné zvěrokruhy neznám.

Monika Šebková:

Znamení: lev

Víte jaká byste podle tohoto znamení měla být? Odpovídá tomu vaše povaha?
Prý snad vůdčí, společenský, velkorysý, pyšný, dobrodružný… V různé míře, různých aspektech tyhle vlastnosti mám, ale přeci jenom je všechno složitější. Geny, výchova, z astrologického hlediska pak další znamení, která nás mají ovlivňovat.

Věříte na horoskop? Myslíte, že se určitá znamení k sobě více hodí a některá naopak? Zaregistrovala jste nějaké vnitřní souznění s někým stejného znamení?
Věřím v astrologii, teda tu poctivou, což je závislé na samotných astrolozích. I když je astrolog vzdělaný, nemusí mít pro ni správný cit. Vím o určitých sympatiích a antipatiích některých znamení, ale zase tak vážně to neberu. Každý lev nebo ryba je jiný. Přesto se někdy musím smát, když můj oheň třeba blízká ryba (voda) zchladí a spláchne svou poznámkou. A ne vždy je to samozřejmě špatně.

Znáte své znamení i v jiných zvěrokruzích?
Myslím, že podle čínského horoskopu jsem koza..

Radek Kraus:

Znamení: rak

Víte jaký byste podle tohoto znamení měl být? Odpovídá tomu vaše povaha?
Citlivý, empatický a uvážlivý zpátečník, spíše ženské povahy. Myslím, že mě nic nemůže vystihnout lépe :)

Věříte na horoskopy?
Ne, nevěřím, ale přesto stále čekám, až přijde nějaká panna v konjunkci s lunou a já místo prvního infarktu dostanu druhou mízu.

Znáte své znamení i v jiných zvěrokruzích?
Podle čínského jsem drak, ale hodí se na mě výr. Podle keltského jedle, podle cikánského kolo, no a kdybych se narodil jako pes, tak mám v horoskopu napsáno, že budu pravidelně olizovat svého

Michaela Mrázová:

Znamení: poměrně čistokrevná váha

Víte jaká byste podle tohoto znamení měla být? Odpovídá tomu vaše povaha?
V něčem odpovídá určitě. Neustále se snažím o harmonii, ale nikdy jí nedosáhnu. Jsem schopná 20 minut vybírat pohled z dovolené. Mám spoustu zájmů a pocit, že nic nedělám na 100 %. Nemám ráda konflikty a snažím se je urovnávat i ve svém okolí…

Věříte na horoskop? Myslíte, že se určitá znamení k sobě více hodí a některá naopak? Zaregistrovala jste nějaké vnitřní souznění s někým stejného znamení?
Nevěřím na 12 typů lidí na celém světě. Ale nějaká předurčenost datem narození asi existuje.
Ideálním partnerem by pro mě měl být blíženec a neměla bych si rozumět s kozorohy—jsem výjimka potvrzující pravidlo.

Znáte své znamení i v jiných zvěrokruzích?
V čínském jsem myš, v keltském, myslím, líska. :)

›››

Veronika Trégnerová:

Znamení: panna

Víte jaká byste podle tohoto znamení měla být? Odpovídá tomu vaše povaha?
Ano. Některé údajné rysy tohoto znamení u sebe shledávám, např. zálibu v četbě, určitou náročnost až kritičnost k sobě i okolí, praktický pohled na svět. Nemyslím si např., že bych byla fanatická hospodyně, šetřivá nebo puntičkářská.

Věříte na horoskop? Myslíte, že se určitá znamení k sobě více hodí a některá naopak? Zaregistrovala jste nějaké vnitřní souznění s někým stejného znamení?
Částečně v to věřím. Určitá znamení vyžadují tolerantní partnery, některá se spolu těžko snáší, neplatí to však absolutně. S lidmi ve znamení panny si celkem rozumím, znám ale v tomto znamení spíše ženy.

Znáte své znamení i v jiných zvěrokruzích?
V čínském kalendáři jsem ve znamení opice.

Věra Zaviačičová:

Znamení: býk

Víte jaká byste podle tohoto znamení měla být? Odpovídá tomu vaše povaha?
Vcelku ano. Výjimky potvrzují pravidlo.

Věříte na horoskop? Zaregistrovala jste nějaké vnitřní souznění s někým stejného znamení?
Nezaregistrovala. Právě proto, že výjimky pravidlo potvrzují.

Znáte své znamení i v jiných zvěrokruzích?
V čínském zvěrokruhu jsem kůň.

Lucie Srovnalíková:

Znamení: blíženec

Víte jaká byste podle tohoto znamení měla být? Odpovídá tomu vaše povaha?
Podle popisu tohoto znamení bych měla být rozpolcená, hovorná, povrchní a neklidná osoba. Občas můžu některé rysy blížence potvrdit.

Věříte na horoskop?
Částečně věřím. Jeden z mých nejlepších kamarádů má stejné datum narození a jsme opravdu Dosti sladění, jak povahově, tak v životě.

Znáte své znamení i v jiných zvěrokruzích?
V čínském jsem, myslím, ve znamení koně.

Ivanka Pavlištová:

Znamení: býk

Víte jaká byste podle tohoto znamení měla být? Odpovídá tomu vaše povaha?
Býk je dlouho v klidu, ale když se rozzuří, tak rozdupe všechno. Má rád požitky, dobré jídlo, luxusní věci, je milovníkem umění. Je ale i tvrdohlavý a často pohodlný. V práci je vytrvalý a důkladný. To jsem četla, ale asi se dá mnoho najít i v jiných znameních.

Věříte na horoskop?
Známý astronom, pan Jiří Grygar, říká asi toto: „Rozmístění vlastností člověka podle znamení zvěrokruhu je asi stejné pravděpodobnosti jako rozmístění velryb v oceánu.“ Toho pána si moc vážím, on mluví o vesmíru úžasně. Také si myslím, že spíš chceme nacházet to, co se nám hodí, ale jinak znamení nedávají lidským vlastnostem velký význam. Je to spíše pro naši fantazii, zábavu.

Znáte své znamení i v jiných zvěrokruzích?
V čínském jsem údajně tygr. Prý byla tygr i B. Němcová, takže ji teď také čtu.

Martina Kulhánková:

Znamení: váhy

Víte jaká byste podle tohoto znamení měla být? Odpovídá tomu vaše povaha?
Pár horoskopů jsem si již přečetla a vždy se najde něco, co sedí a něco, co naopak vůbec. Myslím si ale, že například váhavost mi tak trochu vlastní je, těžko se rozhoduji.

Věříte na horoskop? Zaregistrovala jste nějaké vnitřní souznění s někým stejného znamení?
Věřím jen tomu, co se mi hodí a co je pro mne příjemné. To, jestli se některá znamení k sobě více hodí, jsem nikdy moc nezkoumala, ale pravda je, že mám už asi 35 let kamarádku stejného znamení a máme opravdu hodně společného. Přesně víme co ta druhá chce říct nebo co třeba momentálně prožívá.

Znáte své znamení i v jiných zvěrokruzích?
Vím jen, že v čínském jsem kohout. •

Čím je člověk vzdělanější, tím víc má v životě možností a otevřených dveří

S ředitelkou Alicí Krýžovou o škole, vzdělávání a chvilkách jejího života

Anna Strnadlová

První rozhovor v tomto čísle patří naší paní ředitelce Alici Krýžové. Dozvíte se nejen něco o škole, ale hlavně o ní. Pusťte se tedy do čtení a zjistěte, co na sebe prozradila v tichu své kanceláře, kde jsme rozhovor dělaly.

Jak dlouho jste ředitelkou na této škole?

Letos je to pátý rok.

Jste spokojená s tím, jakým způsobem a jakým směrem se škola ubírá?

Jsem. Pokročili jsme v materiálních podmínkách, kdy jsme se od černých tabulí s křídami a nulovou technikou – jediný dataprojektor byl před pěti lety v jazykové učebně – posunuli až k interaktivním tabulím, popř. dataprojektorům ve všech učebnách.Vytvořili jsme školní vzdělávací program, kde jsme zlepšili skladbu vyučovacích předmětů i jejich vzájemnou provázanost. Třídy jsou plnější, což je nutný předpoklad dostatečných dotací od státu. Výsledky prvních státních maturitních zkoušek potvrdily, že naše škola je kvalitní – ze 17 maturantů jimi neprošla jediná studentka, což je vysoce nadprůměrný výsledek. Až na výjimky všichni absolventi pokračují ve studiu na VŠ nebo VOŠ nebo si rychle najdou práci, ať už v oboru, nebo mimo něj, jen minimum bývalých studentů se registruje na úřadu práce. Myslím, že s tím, kam směřujeme, můžeme být spokojení.

Co se systému českého školství týče, jak ho vidíte a jaký je vás názor na něj? Ve vzduchu stále visí otázka státních maturit…

Svůj názor na systém našeho školství nedokážu vtěsnat do několika vět. Kromě toho se necítím být odborníkem na celé školství, orientuji se hlavně v problematice středních škol. Hlavním problémem současných středních škol je úbytek studentů, který jde ruku v ruce s čím dál nižšími dotacemi od státu. Takže střední školy se ruší, slučují, mají ekonomické problémy. Nám se tento trend zatím vyhýbá, doufejme, že tomu tak bude i nadále.

Státní maturity nevisí ve vzduchu, ty jsou a budou i v příštích letech. V souvislosti s nimi mám – jako ředitelka této školy – obavu z jediné věci – z nápadu pana ministra na zřízení povinné maturitní zkoušky z matematiky.

Jakou úlohu by podle vás měla hrát škola a vzdělání obecně v životě člověka?

Velkou, protože člověk se musí celý život učit, jinak zakrní a zhloupne. Čím je člověk vzdělanější, tím víc má v životě možností a otevřených dveří.

V letošním školním roce máme ve škole dva zájmové kroužky – latinu a výtvarku. Kdysi se mluvilo i o dějinách filmu. Jak to s tímto nápadem vypadá teď?

Když se podíváš do našeho základního dokumentu, který se nazývá Školní vzdělávací program, tak na straně 29 najdeš, že podle aktuálních možností školy a zájmu žáků mohou být otevřeny nepovinné předměty, a to dějiny filmu, dějiny hudby, dějiny divadla a výtvarná nebo hudební výchova; všechny především ve čtvrtém ročníku. Takže nápad žije, a dokonce se zakotvil do základního učebního dokumentu školy.

Vy máte rodinu, takže předpokládám, že ve volném čase hraje největší roli rodina. Ale máte nějaký koníček, který nesouvisí ani s rodinou, ani s tím, co děláte tady ve škole? Že vás například baví hrát golf?

Ne, tak to jsem nikdy nezkoušela, i když bych docela chtěla. Ale neumím to, tedy asi… (smích). Baví mě spousta věcí, ale času je opravdu strašně málo. Doufám, že to jednou bude jinak. »

Vaši rodiče pracovali na nádraží a tam jste také vyrostla. Jak jste se z tohoto prostředí dostala k literatuře a filosofii, kudy vedly vaše cesty, než jste začala učit tady?

Znělo by hezky, kdybych mohla říct něco ve smyslu, že literatura byla můj osud, ale pravda je taková, že Vysoká škola dopravní byla až v Žilině, což mi tehdy přišlo nepředstavitelně daleko. A taky se na ni dělaly přijímací zkoušky z matematiky, která nepatřila mezi mé oblíbené předměty. Tehdy byl výběr vysokých škol daleko užší než dnes, takže jsem nakonec zvolila pedagogickou fakultu.

Kdybyste byla milionářka a měla tolik peněz, že byste s nimi mohla dělat co byste chtěla, jak byste s nimi naložila?

Asi bych je investovala hlavně do našeho domu, který to hodně potřebuje. A pak do jednoho mlejna, který máme na samotě v západních Čechách. Je to taková velká tlama, do které padají všechny peníze, které se kolem nás vyskytnou. Nějakou část bych samozřejmě také věnovala na humanitární účely. (smích)

A co třeba vysněná dovolená? Máte nějaké místo, kam byste se hodně chtěla podívat?

Jsem trochu alergická na vysněná místa typu Vietnamu, Peru nebo Srí Lanky. Neláká mě odlétnout tam, projet nejatraktivnější místa, vyfotit se s domorodci a letět zpátky. Cestovat by se mělo po zemi, pěšky, na kole, maximálně vlakem, aby si člověk uvědomil vzdálenosti, jinak přichází o půlku zážitků.
Ale chtěla bych se podívat na Island – po zemi a po moři, samozřejmě. :)

Existuje nějaké místo, doba nebo prostředí, díky kterému vás napadají ty nejlepší věci, kde nebo kdy vždycky pochopíte to, co jste do té doby nechápala? Kdy na vás přichází inspirativní nálada?

Hodně pozdě večer nebo hodně brzo ráno, v momentě, když trochu spím a trochu jsem vzhůru a mozek pracuje v nějakém jiném režimu. Nebo hodně vysoko v horách. Taky při chůzi – v lese nebo podél tekoucí vody. A potřebuju být při tom sama.

Jste velice kulturní člověk. Co vy a hudba? Hrajete, nebo hrála jste na nějaký hudební nástroj? Prošla jste si v dětství „liduškou“ tak jako mnoho jiných dětí?

Jestli myslíš, že kulturní člověk je ten, který chodí „za kulturou“, tak to teď zrovna moc nejsem. Ale ještě před deseti lety jsem se snažila v každém týdnu stihnout jedno divadlo, jedno kino a jednu výstavu. Doufám, že se k tomuhle systému už brzo vrátím; našemu Matějovi je devět, ta doba, kdy mě ještě bude potřebovat, se krátí.
Hudbu mám ráda, ale jenom pasivně. Když jsem byla malá, velké křídlo vyplňovalo půlku obývacího pokoje. Na klavír u nás hráli všichni, já nejmíň. Na našem maloměstě liduška nebyla, učil mě táta. Někdy na gymnáziu jsem dostala kytaru, ale skončila jsem u několika akordů. Asi na ten správný nástroj ještě čekám. •

Rozhovor s Bárou Hrzánovou

Tomáš Hejna

Filmy Requiem pro panenku, Krvavý román, Kožené slunce, O dívce, která šlápla na chléb, seriály Dobrá čtvrť, Pakárna a nebo divadelní hry Rok na vsi, Racek či Hrdý Budžes. Ve všech těchto filmech, seriálech, divadelních představeních a inscenacích můžete spatřit Báru Hrzánovou v hlavních i vedlejších rolích. Vždy září, jak na obrazovce televizoru, tak na divadelních prknech, a nejvíc, když ji potkáte po představení nebo na ulici. Jenom se nemylte. Nepotkáte ji jako draze oděnou dámu z módního magazínu, ale jako každého normálního člověka.
A to je jedna z jejích největších předností. Bára Hrzánová je totiž naprosto normální člověk bez manýrů celebrit. A že zrovna ona celebritou je, o tom není pochyb. Stačí zajít na její představení Máj v divadle Viola, kde je vždy plno nadšených diváků. A někteří se rádi vracejí i vícekrát.

– – –

Vy pocházíte z velice dlouhé řady umělců-herců. Vaši prarodiče Věra a Ádla Šmídovi hráli v divadle a příjmení jste zdědila po slavném herci Jiřím Hrzánovi (Penzion pro svobodné pány, Pane, vy jste vdova, Drahé tety a já…). Ovlivnila vás rodina ve výběru povolání?
Ovlivnila, určitě ano. Já jsem vyrůstala u prarodičů, Věry a Ádi, a jako jiné děti chodily do školky, tak já trávila dětství s nimi v divadle, kde jsem si hrála v zákulisí a sledovala dědečka s babičkou. Takže já jsem v tomhle oboru skutečně od malička. Ale určitě jsem měla i takové ty dětské sny – archeložka, astronautka a tak dále. Ale herectví to vyhrálo, vlastně už v deseti letech jsem hrála holčičku v Našich furiantech.

Absolvovala jste pražskou DAMU a odtud jste ihned šla do Národního divadla, a to na plných šest let. Jak vzpomínáte na vaše herecké začátky a školu?
Já jsem se nejdřív hlásila na konzervatoř tady v Praze, kam mě nepřijali pro naprostou absenci talentu, takže jsem vystudovala Gymnázium Jana Nerudy. Tam jsem nastoupila do dramatického kroužku, a já jsem taková, že když něco chci, tak zatím jdu, takže jsem se učila, zlepšovala, no a nakonec jsem se dostala právě na DAMU, kde jsem dostudovala.
Na své roky v Národním divadle vzpomínám hrozně ráda. Byla jsem samozřejmě „vyjukaná“ a nervózní, ale měla jsem tu čest hrát se spoustou skvělých herců, a dokonce jsem si s některými vyměňovala repliky na jevišti. Takže na svoje začátky vzpomínám pěkně.

První větší rolí, ve které vás mohli spatřit televizní diváci, byla Johanka z Requiem pro panenku od Filipa Renče. Podobnou roli jste ztvárnila i na divadelním jevišti a ví se, že jste aktivní v sociální pomoci hendikepovaným. Je vám toto téma blízké?
Já zase tak aktivní nejsem, alespoň teď ne, ale když jsem přestupovala do Divadla na Zábradlí, tak jsem se setkala se zakladatelkou a vedoucí Studia Oáza paní Olgou Kurzovou a tak jsem se dostala mezi hendikepované. Vedla jsem tam dramatický kroužek řadu let, ale potom jsem měla moc práce a musela jsem s tím přestat. Ale stýkám se s těmito lidmi dál, jsou to suproví lidé, mám je moc ráda. Dá se říct, že mám všude po republice takovéto hendikepované kamarády.

Podle stránek České filmografie jste se objevila v minimálně 43 filmech, seriálech a televizních pořadech a hrála jste samozřejmě ve spoustě her na divadlech v Praze i mimo ni. Které vaše role vám utkvěly opravdu v paměti?
Z těch filmových vlastně žádná, protože já považuji film za chladné umění. Snad jen film Už, což byl film Zdeňka Tyce. Ten je asi jediný, na který vzpomínám skutečně ráda, a ironií osudu to byl zrovna film ohodnocený jako naprosto nejhorší dílo roku. Ale hrála tam celá parta z Divadla na Zábradlí a i spousta našich kamarádů a byla kolem toho spousta zábavy a bylo to prima. A co se týká divadla, tak já hraji ráda všechno a moc mě to baví. Mám přímý kontakt s diváky a to mi film nedává.

Vy také zpíváte ve skupině Condurango a dokonce si i sama písničky tvoříte. Jak zvládáte tolik aktivit najednou?
My zase se skupinou tolik nehrajeme, i když je prima, ale není na to dost času. »

Ale když vystupuju s kapelou, tak vidím zase úplně jiné diváky, je tam jiná atmosféra, moc nádherná. A navíc se vidím s přáteli z ostatních skupin, a za to jsem také moc ráda.
Pokud jde o písničky, tak já je tak nějak chytám, když letí okolo mě a nesednu si jen tak za stůl s tím, že něco vymyslím. Prostě píšu a skládám podle aktuálního nápadu a nijak to nehrotím. A určitě jsem ráda, že se nemusím skládáním hudby živit.

Já osobně jsem vás v nedávné době viděl v divadelní inscenaci Šuenen Romale/ Poslyšte, Romové a teď v Máji, na který jsem se s nadšením byl podívat hned několikrát. Obojí v divadle Viola. Mohli by vás čtenáři vidět i jinde v dohledné době?
Tak určitě tady, ve Viole, tady hraji pravidelně ten Máj a Poslyšte Romové, a potom hraji představení Hrdý Budžes v Divadle Antonína Dvořáka v Příbrami. Jinak hraji a jezdím po celé republice, takže se třeba dostanu až k nim domů a nebudou mě muset hledat.

Co děláte ve svém volném čase, pokud nějaký tedy vůbec máte? Máte nějakou oblíbenou činnost nebo koníček?
Volného času skutečně nemám moc, ale většinou ho trávím s rodinou a moc ráda chodím do přírody, takže na procházkách, na túrách.

Dostáváme se pomalu ke konci a mne by zajímalo, jaký je váš vztah ke knihám a co čtete ráda.
Určitě považuju knihy za důležité a moc ráda čtu. Vzpomínám si, že když ještě byly knihy jen každý čtvrtek, stály se na ně fronty a já jsem měla známou knihkupkyni, která mi je nechávala stranou. Takže zatímco ostatní stáli frontu a třeba se na ně ani nedostalo, tak já jsem knihy měla už připravené.
A já prostě musím mít tu knížku v ruce, musím si ji ohmatat, přivonět k ní, takže žádné elektronické čtečky nemám, ani bych nevěděla co s tím. Kniha je prostě kniha. Teď už nemám tolik času na čtení, takže beletrii skoro nečtu, ale mám ráda takové ty duchovní vědy.

My máme na škole mnoho amatérských herců i scenáristů. Co byste poradila studentům, kteří by uvažovali o životní dráze herce?
Aby hodně chodili do divadla. Divadlo totiž musí mít člověk v srdci a bez toho to nejde. No a když nemá člověk k divadlu vztah, tak nemůže být dobrý herec. To se nedá naučit, to se musí cítit, člověk se musí sžít s rolí i s publikem a to se nedá bez toho, aby člověk viděl herce na jevišti a byl s nimi při tom. To není jako televize, kde se dá scéna přetočit k dokonalosti. V divadle jsou herci nedokonalí, dělají chyby, často moc kouzelné chyby a v publiku sedí nedokonalí lidé, které má člověk kolem sebe. To je kouzlo divadla být s lidmi, kteří nejsou dokonalí. Takže každý, kdo by chtěl hrát – choďte do divadla.

_ _ _

Jsem velice rád, že Bára Hrzánová byla tak laskavá a svolila k tomuto rozhovoru. Byla to nádherná půlhodina, kterou jsem s ní mohl trávit po představení, a v té půlhodině jsem neměl dojem, že mluvím se slavnou osobností, kterou Bára Hrzánová je. Měl jsem dojem, že hovořím s obyčejným člověkem zářícím humorem, úsměvy a láskou k životu. Bára Hrzánová taková skutečně je a já ji teď mám rád nejen jako skvělou herečku, ale daleko více, i jako člověka. Pokud budete mít to štěstí se s ní osobně také setkat, dáte mi jistě za pravdu. •

Petr Šabach: Literatura je o domýšlení

Kateřina Prátová

Petr Šabach, český spisovatel, je otcem dvou dětí a dědečkem brzy již pěti vnoučat. Od narození žije v pražských Dejvicích. Napsal knihy Jak potopit Austrálii, Hovno hoří či Občanský průkaz a další… Své knihy vydává v nakladatelství Paseka.

Máte nějaké sourozence? Jak jste vycházel s rodiči?

Měl jsem o tři roky staršího bratra, který se se mnou moc nemazlil, dostal jsem drsnou školu. Když jsme povyrostli, tak jsme byli velcí kámoši. Starší sourozenec to má vždy těžší, musí proklestit cestu tomu mladšímu. Ale vztahy jsme měli báječný, já jsem měl hodně rád jeho humor. On dokázal rozesmát i moje rodiče, což se mně nikdy nepodařilo.

Jinak s rodiči… No, jaký můžete mít vztah s plukovníkem československé lidové armády? Otec byl napjatý, hodně jezdil po světě, takže jsem ho na vlastní oči viděl někdy v pěti či šesti letech. To je pak hodně znát. Doma jsem byl asi spíš po matce. Ta četla jednu knížku denně. Knihovnice v okolí z ní byly úplně nešťastný, vyčetla jim knihovny.

Studoval jste střední knihovnickou školu, poté gymnázium. Jak na studia vzpomínáte?

Střední školy byly u mě velmi problematické.
Na knihovnické škole byl jsem ve třídě jediný kluk, jinak samé holky, ale hodně si mě tam hýčkaly, málokdy se totiž stalo, že by mě vůbec vyvolali. V těchto oborech byl kluk prostě vzácná záležitost. Po roce jsem ze školy odešel. Pak jsem nastoupil na gymnázium, ale tam to nějak nevyšlo. Tak jsem se pak strašně složitě vracel zpět na knihovnickou školu, kde jsem nakonec odmaturoval. Při zaměstnání jsem začal studovat na Filozofické fakultě UK.

Pracoval jste v Domě U Kamenného zvonu, co vaše práce obnášela?

V Domě U Kamenného zvonu jsem se třináct a půl let živil tím, že jsem organizoval koncerty komorní hudby, což mě dost bavilo. Byla to pro mě nesmírná zkušenost.

Vyučoval jste také tvůrčí psaní na soukromé vysoké škole Josefa Škvoreckého v Praze…

Ano, bylo velmi zábavné pozorovat na studentech, když zrovna něco četli a poté se snažili psát jako ten autor. Například před takovými deseti lety mezi nimi byl hodně oblíbený Charles Bukowski. A všichni kluci, co tam ke mně chodili, se snažili psát jako Bukowski. Nebo, každá druhá holka se snažila o nějaké fantasy ve smyslu slet čarodějnic, občas to bylo úsměvné.
Řemeslo se dá částečně naučit. Já vás můžu varovat před formální chybou, ale samozřejmě je to také o talentu. »

Petr Šabach v hospodě U Trumpety, 14. 10 2011

Velmi dobrá knížka je: ,,Jak napsat dobrý scénář", od autora Syda Fielda, tam máte úplně všechno.

Kdy jste začal psát?

Myslím, že jednu povídku jsem napsal, když mi bylo asi tak dvacet pět let. Nejprve jsem zkoušel psát poezii, ale na tom jsem si teda vylámal zuby.
Já jsem vlastně začal psát z ryze ekonomických důvodů. Měl jsem kamarády, kteří pracovali různě v novinách.
Takže jsem třeba dělal i rozhovory a můj první byl s Radkem Johnem, za něj jsem dostal 86 korun.
Pak jsem psal fejetony do sobotních příloh Mladé fronty a Práce. Pro Mladou frontu jsem začal psát povídky. Myslím, že podvědomě jsem se začal učit psát na románu Dobrodružství Huckleberryho Finna od Marka Twaina.

Jak vypadá váš pracovní den? Co říkáte na kritiku svých knih?

Určitě nemám pravidelný režim. Když mi někdo práci nenařídí, tak moc nespěchám. Většinou si po nějaké době řeknu: Jestli to takhle povedeš dál, tak umřeš hlady… To pak začínám být trochu vyděšený. Musím se zklidnit, hodit do pohody a pak začínám tvořit. U psaní hrozí nebezpečí, že se člověk začne vydávat za někoho jiného, než je, a snaží se být také chytřejší.
Na své knihy nejsem schopný koukat objektivně, to chce prostě čas. Pak si někde přečtu kritiku a to fakt nemůžu vydýchat, ale s odstupem času dám tomu člověku klidně i za pravdu.

Která vaše kniha se vám nejvíce vyvedla, s jakou jste nejspokojenější? Jaký je to vlastně pocit napsat a vydat knihu?

Všechny mé knížky jsou pro mě jedna záležitost. Je to taková šiška salámu, i když toto přirovnání zní blbě. Nějak to nedělím. Když mi tenkrát vydali první knihu Jak potopit Austrálii, tak si snad ani nepamatuji, kdy jsem byl šťastnější. Je to vlastně srovnatelný s narozením dítěte. Pak už jsem takovou euforii nezažil.

Jak dlouho vám trvá, než napíšete knihu? Píšete ručně?

Dlouho to netrvá. Řekněme tak měsíc, když k tomu mám nachystané poznámky
a mám to připravené v hlavě. Literatura je také o domýšlení, to je důležité.
Píšu normálně do sešitu, jsem na to zvyklý. Všechno do toho sešitu vychrlím, nezastavuju se a pořád píšu, občas tam mám dobrý zběsilosti.

Podle vaší literární předlohy Šakalí léta natočil režisér Jan Hřebejk se scenáristou Petrem Jarchovským stejnojmenný film. Jak vznikla vaše spolupráce mezi vámi? Zasahoval jste do scénáře?

Mohl jsem do toho zasahovat, ale já jsem to nedělal, když tomu řemeslu nerozumím. Hřebejk to měl jako diplomovou práci do školy. Lidi tam normálně odevzdávali tak dvacetiminutové černobílé filmy, které natočili s pomocí kamarádů herců. A Hřebejk si vymyslel dlouhý film, sehnal přes producenta peníze a rozjel to ve velkém. Stálo to dost peněz. A ještě to navíc prodělalo asi sedm milionů korun. Jarchovskýho teta, která je moje kamarádka, mu půjčila knihu - Jak potopit Austrálii, a když si přečetl Šakalí léta, tak se rozhodli, že z toho zkusí natočit film s písničkami. ›››

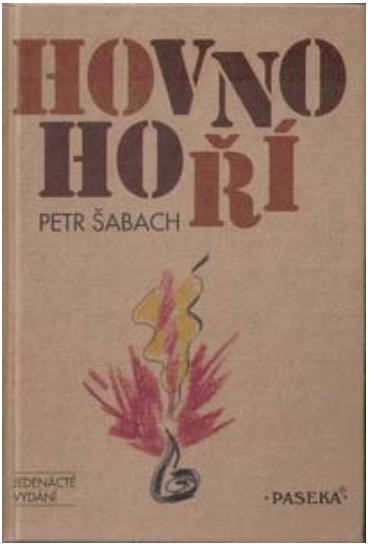

Kniha Hovno hoří vyšla také v Polsku…

Na jaře jsem tam byl jakoby na promo turné. Všude kolem byly televize, rádia a na moderátorech bylo vidět, jak jsou konsternováni, že by měli říct hovno do televize. Teď si představte to katolické Polsko… Ale našli se tam tací, kteří byli natěšení, až poví do éteru Hovno hoří, docela to prožívali.

Skoro každý se vás musí ptát jestli to hovno skutečně hoří. Nedá mi to a se zeptám také. Hoří hovno?

Jo, to nevím, možná to suchý… velbloudí...

Vnímáte ostatní české spisovatele jako konkurenci?

Ne, jako konkurenci je nevnímám. Já mám naopak radost, když se něco pěkného někomu podaří.

Připravujete teď něco nového? Máte vymyšlený název knihy?

Píšu, ale o čem kniha bude, to nepovím. Nebudou to povídky, bude to taková novela. Uvažoval jsem o vánočním termínu, že by to mohlo být vydané, ale počítám, že to bude až na jaře. Dneska vám knížka vyjde poměrně brzy, když odevzdáte rukopis, tak za tři neděle ji máte na pultech. Hodně špatný by bylo, kdyby každá moje knížka byla horší a horší, proto nechci nic uspěchat. Asi tak polovinu mám již napsanou. Mělo se to jmenovat Magické oko, ale to jsem nakonec zamítl, nechte se překvapit.

Kde nejraději trávíte svůj volný čas?

V Lysolajích v hospodě J, mám tam kousek chatičku. Tam je svět, který mám úplně nejraději, poslouchám kecy chlapů, vesnická atmosféra… Samozřejmě jsem rád i s vnoučaty. Už je snad ani neuhlídám, jsou moc mrštný a rychlý. Jen se otočím a oni jsou během chvilky o velký kus dál, než stojím já. Vychovávat dítě a starat se o něj, to je věc, která má absolutně největší smysl v životě…. •

Shakespeare a jeho svět

Bára Vágnerová

Být nebo nebýt, slavík nebo skřivan,
cokoli chcete a jak se vám líbí.
Zvedá se opona pro velkého vypravěč
a pro látku, z níž jsou utkány sny.

Neboť my všichni jak jsme tu
nestačíme ani na jeho text,
ty ani na jeho ducha! •

Zvedá se opona pro nový fenomén.
„Ten selský rošťák ze Stratfordu“

Tento muž měl největší a nejširší duši ze všech moderních básníků a patrně i ze všech básníků starověku.

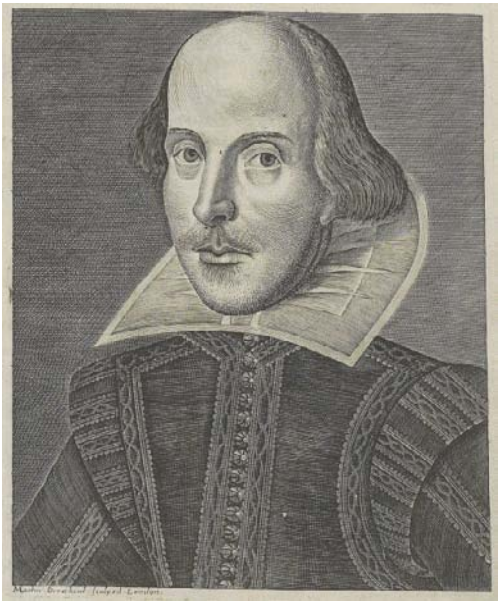

S takovým despektem se o Shakespearovi vyjádřil americký romanopisec Henry James, který s bezpříkladnou vehemencí zastával názor, že Shakespeare mistrovská jevištní díla, jež se mu připisují, prostě nemohl vytvořit. James tím jen přilil olej do ohně debaty vedené už od osmnáctého století: Byl ten člověk prostého původu, který přišel roku 1564 na svět v městečku Stratford-upon-Avon v hrabství Warwickshire, skutečně původcem záplavy nesmrtelných děl, jako jsou Romeo a Julie, Hamlet, Sen noci svatojánské nebo Bouře? Anebo byl pouze nastrčenou figurkou místo úplně jiného autora? Pramenil gejzír jevištních nápadů z jeho ducha? Anebo jen z jeho pera, které snaživě opisovalo, co mu předložili obskurtní zadavatelé? Ruku na srdce, jak je to v téhle věci s vámi? Patříte snad k takzvaným antistratfordiánům, kteří při nejlepší vůli nedokáží uvěřit, že by nějaký sedlák mohl být autorem špičkové literatury?

Pokud ano, vyskytujete se nicméně v té nejlepší společnosti. Ke společenství „nevěřících Tomášů“ patří totiž vedle už zmíněného Henryho Jamese i tak slavní lidé jako Sigmund Freud, Otto von Bismarck, James Joyce a Charlie Chaplin.
Především William nebyl ani sedlák, ani selský synek, ale prvorozený syn rukavičkáře Johna Shakespeara.

Znovu a znovu se přesvědčujeme,
že Shakespeare stejně jako vesmír,
jejž představuje, nabízí stále nové
stránky, a nakonec přesto zůstává nepoznatelným.

Shakespeare a jeho svět
Shakespearův život

Joseph Pullitzer

Otto Drexler

Pullitzerova cena patří mezi nejprestižnější literární a žurnalistická ocenění. Je jednou z mála cen v této sféře, kterou obvykle zaznamená i širší veřejnost. Kdo je však Joseph Pullitzer, její zakladatel? Právě před sto lety, 29. října 1911, zemřel. Cena, kterou vymyslel, byla po dlouhých obtížích poprvé udělena v roce 1917. Pullitzerův příběh začal mnohem dříve, ještě za vlády Ferdinanda I. (V.) Dobrotivého.

Pullitzer se totiž narodil 10. dubna 1847 v bohaté rodině maďarského židovského obchodníka. Po jednom z rodičů měl i slovenské kořeny. Spolu s bratrem Albertem získal velmi dobré vzdělání, uměl francouzsky i německy, po otci měl smysl pro obchod. Skutečnost, která stála na začátku jeho emigrace do USA, byla smrt otce. Jeho matka si našla nového manžela a toho Joseph nesnášel. Chtěl odejít do některé z evropských armád, ovšem pro svoji vyhublou postavu a slabý zrak nebyl nikde přijat. Uspěl až v té americké. V době občanské války se armádě Unie hodil každý dobrovolník… A tak mladý Pullitzer zakotvil do konce svého života za oceánem.

Po skončení občanské války se přestěhoval do St. Louis. Počátky tamního života pro něj byly více než krušné. Dlouho nebyl schopen naučit se perfektní angličtině a byl odsouzen vykonávat podřadná zaměstnání. Trochu si polepšil až v momentě, kdy oblast zasáhla epidemie cholery. Díky známostem se stal vrchním pohřbívačem mrtvých. Postupem času začínal otiskovat články v novinách, až jednoho dne přišla nabídka na místo reportéra místních novin. Byl velmi zanícený, často pracoval celý den i noc, říkalo se o něm, že je přímo žíznivý po zprávách. Časem odkoupil v novinách vlastnický podíl. Jeho finance se usilovnou prací začaly rozšiřovat, a když si v roce 1878 vzal Kate Davisovou, polepšil si ještě víc. Následně odkoupil nejdůležitější deník tamní oblasti, St. Louis Post-Dispatch, a během čtyř let se mu podařilo zvýšit náklad novin z 5000 kusů na 45 720 kopií.

Ovšem jak to tak bývá, a v byznysu obzvlášť, každý úspěch přináší i nepřítele. A v St. Louis přibývalo

1,011,068 The World. 1,011,068

DEWEY SMASHES SPAIN'S FLEET

Great Naval Battle Between Asiatic Squadron and Spanish Warships Off Manila.

THREE OF THE BEST SPANISH VESSELS WIPED OUT, OTHERS SUNK.

The Damage Done to the American Boats Engaged Only Nominal—Hundreds of the Enemy Slain in the Encounter.

LISBON, Portugal, May 1, 11 P. M.—The Spanish fleet was completely defeated off Cavite, Philippine Islands, according to trustworthy advices received here.

WASHINGTON, May 1. Midnight.—President McKinley expresses entire satisfaction over the reported battle between Commodore Dewey's squadron and the Spanish fleet. He accepts the news as true, but believes it is worse for the Spanish than they will admit. There has been no official confirmation of the news. Nothing official is expected for forty-eight hours.

THE THREE SPANISH CRUISERS COMPLETELY DESTROYED.

ADMIRAL MONTOJO ADMITS HIS UTTER ROUT.

In His Report to Spain He Says Many Ships Were Burned and Sunk and the Losses in Officers and Men "Numerous."

MADRID OFFICIAL REPORT ADMITS DISASTROUS DEFEAT

těch, kteří k Pullitzerovi chovali otevřenou zášť a snažili se jeho žurnalistické úspěchy všemožně zhatit. Proto Pullitzer nemeškal a využil v roce 1883 příležitosti odkoupit newyorský World. V úvodníku ke svým novým čtenářům napsal: „Tyto noviny jsou věnovány více sporům lidí než peněženkám mocnářů, budou odhalovat podvody a zpronevěry, bojovat se všemi veřejnými zly a nešvary, budou sloužit a budou bojovat za lidi s opravdovou upřímností. Výkon je lepší než slib. Nadměrné sliby jsou laciné. Neudělám žádný. Jednoduše referuji veřejnosti o světě. V tomto velikém a rostoucím městě je místo pro noviny, které nejsou jen levné, ale pestré, nejen pestré, ale nepředpojaté, nejen nepředpojaté, ale opravdu demokratické – z tohoto důvodu je nový World takto oddaný pozornosti inteligentního publika.“

New Yorku brzy potvrdil schopnosti šikovného novináře a obchodníka. Co bylo tajemstvím jeho úspěchu? Věděl, co si dobře uvědomují marketingové týmy i dnes, že nezáleží jen na obsahu, ale podstatnou část úspěchu tvoří také to, jak daný produkt vypadá. ›››

A v tomto směru je jeho přínos novinářskému průmyslu zcela revoluční. Grafickým elementům do té doby ostatní noviny nevěnovaly přílišnou pozornost. Pullitzerem se vše změnilo. Ve svých novinách začal používat ilustrace a ostré politické karikatury přes půl strany. Nabádal svoje editory, aby článkům vymýšleli chytlavé titulky a zprávy se stejným tématem zařadili na jednu stránku. Zavedl také nedělní číslo New York Sunday World, v němž mělo být obsaženo to, co čtenáře nejvíce zaujme (tedy věci bulvárního charakteru). A právě model nedělního speciálního vydání zavedených deníků po celém světě je dodnes velmi úspěšnou a výdělečnou záležitostí.

World tedy nebyl zrovna počtením pro vytříbenou čtenářskou obec intelektuálů. Ovšem také nebyl bulvárem, jak ho známe dnes. Pullitzer se snažil v prvé řadě oslovit široké vrstvy společnosti, poskytovat srozumitelné čtení pro obyčejné čtenáře, být lidovým deníkem. Svým zaměstnancům říkával: „Naservírujte jim to stručně, aby je četli, jasně, aby je ocenili, pitoreskně, aby si je pamatovali, a především přesně, aby se podle nich mohli řídit.“ Na prvních stranách muselo být to nejchytlavější - silné lidské příběhy, skandály celebrit a politiků. Na dalších stranách však bylo i poučení. Důležitou roli hrály v novinách také reportáže a jistá předchůdkyně investigativní žurnalistiky.

S ohledem na lidové zaměření deníku bylo jen přirozené, že noviny otevřeně podporovaly Demokratickou stranu. A sehrály také rozhodující úlohu při prezidentské volbě v roce 1884. Na kandidáta demokratů – Grovera Clevelanda—bylo vytaženo, že má nemanželské dítě. Ostatní noviny se nad tím pohoršovaly a republikánský kandidát James Blaine měl před volbou jasně navrch. Pullitzerovi reportéři ale vypátrali, že Blaine se nechal tučně podplácet od železniční dopravní společnosti. Palcové titulky Pullitzerova deníku neváhaly Blainea zahanbit a Pullitzer podal čtenářům rozdíl provinění republikána a demokrata tak, že zatímco Blaine ztratil důvěru veřejnosti, Cleveland jen udělal chybu v soukromém životě, jaká se stává každému druhému. Cleveland při volbě o prsa vyhrál a sám pak prohlásil, že World a Pullitzer měli na jeho těsném vítězství velkou zásluhu.

Slabý zrak měl Pullitzer od dětství. Když jednoho dne roku 1887 vešel do své kanceláře, zjistil, že článek, který chce zredigovat, nemůže vůbec přečíst. Zavolal si lékaře, který mu nařídil šestitýdenní pobyt v temné místnosti, aby svůj zrak alespoň částečně zachránil. Nepodařilo se. Od svých čtyřiceti let byl Pullitzer takřka slepý. Jen na levé oko rozlišoval světlo a stín. Přesto svoji vydavatelskou říši řídil ještě dalších dvaadvacet let, byť často jen na dálku. Na radu svých lékařů začal hodně cestovat po světě. A když byl doma v New Yorku, často trávil čas na lodi u pobřeží.

Pullitzerovu podniku se dařilo stále lépe, velkou popularitu si získal od roku 1893 vydávaný komiks známý pod názvem Žlutý kluk. Ale rok 1895 vše změnil. Konkurenční list New York Journal zakoupil magnát W. R. Hearst. Okopíroval všechny Pullitzerovy úspěšné postupy a často se v senzacechtivosti a bulvárnosti nebál jít ještě dál. Mohl investovat mnohem více peněz než Pullitzer a během krátké doby mu přetáhl do Journalu jeho nejlepší redaktory včetně kreslíře Žlutého kluka. Pullitzer se nevzdával. Žlutého kluka nechal jiným kreslířem vydávat dál. Hearst snížil cenu novin, Pullitzer ji snížil taky. Šel-li Hearst dál v senzačních objevech, šel dál i Pullitzer. Skutečná úroveň novin se tím bohužel snížila a zatímco Hearst, který byl na vrcholu svých sil, s energií skupoval další a další tiskoviny po celých Spojených státech, Pullitzer se z konkurečního boje stahoval a začal přemýšlet, jak by se mělo žurnalistické řemeslo přenášet dál.

Už v roce 1892 nabídl Columbijské univerzitě projekt na založení žurnalistické fakulty, jehož součástí mělo být i udílení cen žurnalistickým a spisovatelským počinům. Byl razantně odmítnut. Tehdejší vedení univerzity bylo přesvědčeno, že existence takové fakulty by výrazně snížila prestiž celé univerzity. Teprve nový rektor o deset let později našel pro Pullitzerův plán pochopení. Samotné realizace žurnalistické fakulty se již přesto nedočkal. Její první ročník byl otevřen necelý rok po jeho smrti – v roce 1912. Pověst Columbijské univerzity se rozhodně nesnížila. Právě naopak, dodnes je její fakulta žurnalistiky považována za tu nejprestižnější na světě. Pullitzerova cena, tak jak ji popsal ve své závěti, se začala udílet o pět let později, ve čtyřech novinářských a pěti dalších kategoriích. V současné době je již kategorií jedenadvacet. A pro každého novináře či noviny je stále tou největší metou, kterou ve své kariéře mohou dosáhnout. •

Romeo a Julie

Vendula Tisoňová

Děj příběhu se odehrává v italském městě Verona, kde žijí dva znepřátelené rody, Montekové a Kapuleti.

Jednou se v domě Kapuletů koná maškarní ples, kterého se zúčastní i Romeo a Romeův přítel Benvolio. Na plese Romeo pozná dívku Julii, které je jen 14 let. Zamilují se do sebe i přesto, že je z rodu Kapuletů. Oni se však nevzdávají a i přes ten odvěký spor se spolu znovu setkají. Ještě ten den po plese vyzná Romeo Julii v zahradě Kapuletových lásku. A protože se velmi milují, rozhodnou se pro tajnou svatbu. Zajdou za bratrem Vavřincem, který je dlouholetým Romeovým přítelem. Slíbí jim, že se o tajném sňatku nikdo nedozví. Jediná osoba, která o tom ví, je Juliina chůva, která jim s uskutečněním jejich sňatku pomáhá. V den jejich svatby se ale Romeo utká s Tybaltem z rodu Kapuletů. V boji Romeo Tybalta zabije a za to je vyhnán z Verony. Romeo uteče do Mantovy, kde se chystá ukrýt do té doby, než se na jeho prohřešky zapomene. Julie je z toho nešťastná a k její smůle ji chce její otec za každou cenu provdat za mladého šlechtice Parise. Julie ovšem odmítá, protože je vdaná za jiného muže, kterého miluje. Proto si jde pro radu k bratru Vavřincovi. Ten jí dá tekutinu, po které má na 42 hodin usnout, a tak se bude zdát, že je mrtvá. Slíbí jí, že mezitím pošle posla za Romeem aby mu dal vědět o tom, co se chystají udělat. Julie nápoj noc před svojí svatbou s Parisem vypije.

Další den ji najdou mrtvou a uloží ji do rodinné hrobky Kapuletů. Dopis se ale včas k Romeovi nedostane kvůli morové epidemii, která vypukla ve Veroně. A tak za nic netušícím Romeem přijíždí do Mantovy jeho věrný sluha a sdělí mu tu nešťastnou zprávu. Romeo se vydává zpátky do Verony za Julií. Vloupá se za pomoci svého sluhy do hrobky, v níž leží Julie. Ve stejnou dobu přichází i Paris, který odmítá odejít, i když ho o to Romeo výslovně žádá. Proto se spolu utkají a Romeo Parise zabije. Poté vypije jed, který si koupil u lékárníka v Mantově. Chvíli na to se Julie probouzí. V té samé chvíli do hrobky přispěchá i bratr Vavřinec, který se snaží Julii odvést pryč, protože k hrobce přicházejí lidé. Julie ale odmítá odejít a bratr Vavřinec uteče sám. Poté, co bratr uteče, se Julie snaží otrávit zbytky Romeova jedu. To se jí ale nedaří, proto vezme Romeovu dýku a probodne se. Když přijdou lidé do hrobky a spatří, co se stalo, zavolají Monteky a Kapulety. Na hřbitově najdou bratra Vavřince a ten jim vše vysvětlí.

Montekové a Kapuleti se nakonec ve svém neštěstí usmíří. Litují toho, že neuzavřeli mír už dávno, protože si myslí, že by tak mohli svým dětem jejich životy zachránit.

Romeo a Julie měla svou premiéru v roce 1595. Při psaní příběhu vycházel Shakespeare z básně anglického básníka Arthura Brookea a také všeobecně známého příběhu lásky, který byl zpracován již ve starém Řecku. Jedná se o milostnou tragédii, patrně jeden z nejznámějších milostných příběhů v historii světového dramatu. Byl inspirací pro spousty spisovatelů a předlohou pro mnoho filmů a divadelních her. Mezi překladateli díla do češtiny patří například Martin Hilský.

Já osobně se k této knize ráda vracím, protože je to příběh opravdu poutavý a napsaný velmi příjemnou a srozumitelnou formou. Shakespeare v této tragédii poukázal na život ve středověku. Zachytil tím, že to měli tehdy lidé těžké, a že láska nekončí vždy jen dobře. Život má pro nás přichystané mnohé překážky a záleží jen na nás, jak se s nimi vyrovnáme a jak je překonáme. Nezáleží na tom, jestli jsme chudí, bohatí, krásní, nebo ošklivi, máme jít za svým cílem, být šťastní a bojovat za svou lásku. Proto všem doporučuji si knihu přečíst. •

Nemyslete, dýchejte...

Monika Škopková

Tento článek vznikl na základě vnitřního popudu, který mne dostihl po návštěvě výstavy Kamily Ženaté v komplexu staré prádelny v pražské psychiatrické léčebně Bohnice.

Výstava nesla název „Roll over all, roll over all, Lilith“. Celá instalace tvořila unikátní symbiózu rozličných prvků, které byly jako stvořené pro poněkud kontroverzní galerijní prostory opuštěné prádelny. ›››

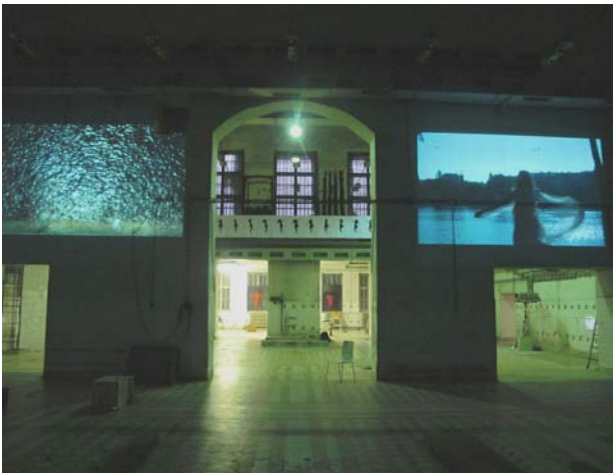

[Roll over all, roll over all, Lilith, 2011]

Kamila Ženatá
**26.12.1953 Havlíčkův Brod*

Pokud někdo žije skutečně naplno, pak je to právě Kamila Ženatá. O této netradiční umělkyni je v poslední době slyšet stále více a stále hlasitěji.
Kdo to je a co má vlastně na svědomí?
Kamila Ženatá po ukončení gymnázia vystudovala Akademii výtvarných umění v Praze v ateliéru známého grafika Ladislava Čepeláka (v letech 1973 – 1979). Po ukončení svého uměleckého vzdělávání na AVU se aktivně začala zapojovat do pražské umělecké scény.
Dříve byla známá hlavně jako grafička a členka výběrového spolku umělců-grafiků Hollar.
Na přelomu 90. let se však její tvorba soustředila primárně na malbu, která tvoří hlavní těžnici její současné tvorby.
V nynější době má za sebou celou řadu úspěšných výstav:

NAUČ SE STÁT NA JEDNÉ NOZE; 2007
14S/ DOX; 2009
2.PATRO; 2009
ROLL OVER ALL; 2011

Kamila Ženatá se mimo svou uměleckou činnost věnuje také psychoanalytické psychoterapii se zaměřením na skupinové dění. V tomto oboru absolvovala již mnoho terapeutických výcviků, navíc sama vedla jeden z výběrových seminářů na FF UK v Praze na téma “Sebevyjadřování pomocí výtvarných prostředků” (v letech 1995 – 2005). Je také zakladatelkou občanského sdružení Schrödingerova kočka, které vzniklo roku 2007 a zabývá se kulturním a společenským rozvojem.
A aby se všeho nezdálo příliš málo, věnuje se Kamila Ženatá v poslední době navíc ještě aktivní literární tvorbě.

Vltavín, 2002

Portál, 2005

Po zhlédnutí tohoto smělého počinu musím jen vyjádřit obdiv Kamile Ženaté, jako mistru atmosféry a prostoru!

Tato umělkyně ve svých projektech bravurně spojuje hned několik rozdílných prvků, které se mohou na první pohled zdát téměř neslučitelné. Vedle velice emotivních obrazů, grafických prací či uměleckých fotografií a jejich vzájemných koláží můžete najít textové složky, nebo dokonce i tematická videa, která zcela samozřejmě a rovnocenně stojí vedle nich.
Kamila Ženatá zcela pohlcujícím způsobem, který je jí tolik vlastní, spojuje média textu, videoinstalace, malby a fotografie. Na základě toho vytváří prostor, který zapůsobí doslova na všechny vaše smysly, cítíte se být emotivně a nenásilně vpraveni do jiné reality.
Naplněni jakýmsi zvláštním smyslem, který sice pochází z naprosto odlišných dimenzí, ale rozhodně vám není cizí.

Přesně tohle je typické pro tvorbu Kamily Ženaté. Jejím dílům porozumí i osoba, která současné umění díky jeho údajné „komplikovanosti“ nechápe, či

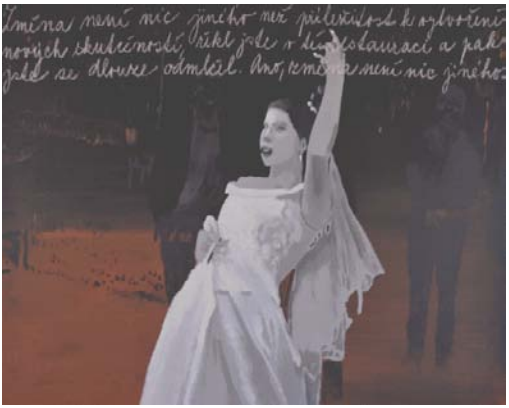

snad chápat nechce. Tato jedinečná tvorba se totiž neopírá jen o problematiku současného společenského dění, ale čiší z ní zcela specifický, osobitý a v neposlední řadě také velice silný emocionální podtext.
Je jedinečná svou různorodostí a zdánlivou pestrostí v prazvláštním smutku a melancholii, která je do její tvorby ladně vdechnuta. •

Kontroverze výstava

Nicoletta Míčová + Jana Feitlová, K1

Začátkem října jsme se vydaly na výstavu kontroverzích fotografií do Rudolfina. Fotografové se pro ně neváhali pustit do soudních sporů a ohrozit tak svou kariéru. Snímky vyvolaly ostrou kritiku nejen u psychologů a odborníků, ale i široké veřejnosti. Zaujaly nás především tyto fotky:

Anonym – Abú Ghraíb, Irák 2004

Ke krutým snímkům z Irácké věznice se přihlásila Sabrina Hartman. Předtím byla jen svědkyní špatného zacházení s vězni. Nikdy se tomu však nepřikládala velká váha. Až do doby, kdy bylo zveřejněných zhruba 20 usvědčujících fotografií. Po této aféře se zvedla vlna diskuzí o lidských právech a právech vězňů. Sabrina Hartmanová byla odsouzena k trestu tuhého žaláře. Po ukončení soudního řízení bylo uvolněno na 1800 fotografií a videozáznamů.

›››

Kevin Carter – Súdán, 1993

Jihoafrický fotograf pořídil tuto fotografii malého děvčátka, které se plazí k centru potravinové pomoci, pozorováno supem. Kevin Carter měl dvě volby: pomoci děvčátku, nebo získat svůj životní snímek. Tato fotka byla publikována v New York Times a byla jí udělena Pullitzerova cena. Kritici ho však za nepomoc tvrdě odsoudili. Neunesl výčitky svědomí a spáchal sebevraždu.

Kapitán Provand a Indre Shira – Dáma v hnědém, 1936

V 19. století byl spiritismus velmi oblíbený. Tento snímek ukazuje jednoho z nejznámějších duchů Velké Británie, konkrétně paní Dorothy Townshend, která zemřela za dramatických okolností. Nikdy se neprokázalo, zda jde o jde o podvod, nebo je fotografie pravá.

Todd Maisel – Ruka, 11. září 2001
Když fotku publikoval deník New York Daily News, vyvolal vlnu rozhořčení. Jak televize, tak tištěná média se dohodly, že nebudou publikovat fotografie mrtvých těl. Vyvstala otázka: Proč ale skrývat mrtvé? Šlo snad o snahu obnovit obraz USA jako neotřesitelné mocnosti?

Informace pro vás:
Doba konání: 8.9. - 13.11.2011
Místo: Galerie Rudolfinum, Alšovo nábřeží 12
Vstupné: Plné 130 Kč, studentské 80 Kč
Otevírací doba: úterý - středa/pátek - neděle = 10am-6pm
čtvrtek = 10am-8pm

Výstava se opravdu povedla, fotografie v nás zanechaly plno emocí. Upozornila na problémy současnosti i minulosti, o kterých většina společnosti mlčí, nebo o nich vůbec neví. •

Beznaděj a cynismus (nejen) naší společnosti na prknech Divadla Komedie

Otto Drexler

Když jsem poprvé v této divadelní sezóně vcházel do Divadla Komedie, zasáhla mě docela silná nostalgie. Tohle divadlo zkrátka neodmyslitelně patří k mému mládí. Ale nebylo mu pražskými úředníky přáno, a tak příštího června svoji činnost po krásných deseti let činnosti ukončí. Nic netrvá věčně, ale tento konec je příliš předčasný. Je v člověku ten podivný pocit, že se stalo něco, co je špatně. Kouzelná specifika divadla tkví v absolutní důležitosti přítomného okamžiku. Napíšete knížku a její čtenáři se jí už navěky mohou kochat. Natočíte film a stále nové a nové generace mohou objevovat jeho mistrovství, pokud se tedy na nějakém nahrávacím médiu uchová, což už se také nejednou nepovedlo… Ale divadelní hra může být sebelépe napsaná a zrežírovaná, přesto záleží na konkrétním výkonu hereckého kolektivu, jaký dojem v divákovi zanechá. Jestliže v jiných divadlech jsem za několik let, co do divadel chodím, tu a tam zpozoroval to, čemu se říká šmíra, Divadlo Komedie nikdy nezklamalo. Silné a v českém divadelním rybníčku jedinečné autorské duo Dušan Pařízek a David Jařab dokázalo během krátké doby z neznámých herců udělat skutečné herecké osobnosti – Martin Finger, Gabriela Míčová, Martin Pechlát, Stanislav Majer nebo Ivana Uhlířová, uzráli během svého působení v Komedii k hereckému mistrovství. Řada ocenění pro jejich výkony u nás i v zahraničí budiž dostatečným důkazem. Herecký ensemble v několika hrách doplnily také zavedené herecké osobnosti Karel Roden, Daniela Kolářová a Vanda Hybnerová. Zahrát si v Komedii ke konci její éry stačila také Tereza Voříšková, která, ač musela v posledních letech „vytrpět“ účinkování v několika komerčních filmech, splnila si konečně své intelektuální choutky.

Autorem hry Víra, láska, naděje je Ödön von Horváth. Autor pro divadlo Komedie více než typický. Narodil se na počátku 20. století „někde“ v Rakousku-Uhersku. Po roce 1918 se stal jako mnozí jiní člověkem bez vlasti. „Vlast? Tu neznám. Já jsem typický rakousko-uherský mišuňk: maďarsko-chorvatsko-německo-český (…). Mojí otčinou je lid.“ Jeho dílo, sžíravě kritizující společnost jeho doby, se přirozeně znelíbilo totalitním režimům. V hitlerovském Německu se stal nežádoucí osobou, Horváthovy hry se nesměly uvádět a jeho romány se ocitly na tzv. Seznamu škodlivé a nežádoucí literatury. V Československu byl „pro jistotu“ také autorem zcela nevydávaným a nehraným. Teprve až ke konci 60. let se některé jeho hry na prknech českých divadel objevily. Jeho život se ale uzavřel daleko dříve a zbytečně. V červnu 1938 šel po filmovém představení po Champs-Élysées, když ho přepadla bouřka. Schoval se pod kaštan, kterému se zlomila větev a roztříštila mu lebku…

Uvedení Víry, lásky, naděje má své zřetelné příčiny. Od poetických minimalistických dramat se Divadlo Komedie v posledních dvou sezónách dostalo daleko více k sžíravé kritice naší společnosti a mechanismů, které ji řídí. Radikalizace repertoáru vyplývá jednak z již zřetelné zahořklosti dua Pařízek - Jařab, které ještě před dvěma lety snilo o velkých divadelních projektech, než ho popravil pražský magistrát, jednak jsou přirozenou ozvěnou aktuální ekonomické krize, zhoršující se společenskou situaci, kterou politické reprezentace jen s lhostejností sledují.

Jak bývá v Komedii dobrým zvykem, původní text byl proškrtán a doplněn o trefné aktualizace, které bych se nebál v porovnání s inscenacemi v jiných divadlech označit za geniální. Často se mluví o rozdílu mezi literou zákona a duchem zákona. Ti, kteří „potřebují“ využít zákona pro své obvykle špatné účely, se dogmaticky drží jeho litery. Teprve řídí-li se veřejný činitel či soudce duchem zákona, zaslouží skutečné uznání. Ale rozpoznat někdy skutečný smysl není nejen u zákona snadné. A podobné je to s divadelní hrou – držet se litery u staré hry je špatné, protože pak dosah na diváky není zdaleka takový, jaký měla hra při svém napsání, ale není-li aktualizována v jejím duchu, je to ještě horší. »

A právě schopnost tvůrců z Komedie podat staré hry způsobem, že jsou aktuálnější než v době svého vzniku, nebo aktuálnější než některé jiné současné hry, je fenomenální.

Úsporná scéna i tentokrát skvěle zapadá do charakteru hry. Skrze jeviště je úhlopříčně postaven vysoký plot z vlnitého plotu. Metafora či překážka v našem životě, kterou nám zbytečně staví ti, od nichž naopak očekáváme pomoc nebo alespoň to nejmenší, že nám naši situaci nebudou zhoršovat. Vlnitý plechový plot jistě nefiguruje na scéně náhodou. Je totiž smutným symbolem současné Prahy. Staré čtvrti Prahy mění svoji podobu za těmito plechy, kde se stavějí chrámy naší doby: velkolepé tunely beztak zastarale naplánovaných silničních okruhů a metra v lokalitě, kde je asi nejméně potřeba.

A hned v úvodní scéně hlavní hrdinka do plotu zuřivě kope a sprostými nadávkami dává průchod své frustraci ze své životní situace, křičí svoji nenávist ke státu, kterému vládnou usměvaví panáci z billboardů, kteří „mají řešení“, řešení jak ve vyprázdněném světě hokynářských a materiálních hodnot umlčet ty, kteří už na „tyto“ hodnoty nedosáhnou. Lidem z okraje společnosti obvykle zbývají hodnoty ryzí čistoty: Víra, láska, naděje. Ale i tyto hodnoty jsou jim odcizeny bezskrupulózními politiky, kteří, vědomi si společenského cynismu, dávají si hesla, která hezky a vysoce zní, ale zůstávají zcela záměrně jen abstraktními.

Inscenace zdaleka není jen obhajobou chudých. Ukazuje pravou tvář naší společnosti: myšlenkově vyprázdněnou, cynickou, zkorumpovanou, pohodlnou a konformní, v níž není žádným divem, že si volí stále podobně „hodnotově“ zaměřené politiky. Nesmírně působícím prvkem ve hře bylo, když předvolební projev politického lídra byl náhle přerušován výkřiky „diváků“ z hlediště, což byli skuteční lidé z okraje společnosti působící v amatérském divadle pro lidi s bezdomoveckou zkušeností Ježek a Čížek. Najednou byl patrný ten propastný rozdíl mezi jejich situací a situací ostatních diváků Komedie, kteří byli v sále přítomní. Politikův mítink je rozvrácen, ale on se stále usmívá a pod maskou falešného úsměvu se skrývá i ten upřímný: Stále je dost těch, co mě budou volit. Narušitele mítinku rozežene policie – ta nejviditelnější hráz mezi těmi, co ještě něco mají a nechávají se od policie chránit, a těmi, co už nic ztratit nemohou a jsou často dohnáni k zoufalým krokům, které pak jsou zbytkem společnosti cynicky odsouzeny.

Zesilující dynamika a údernost hry vrcholí v závěru, kdy ne zcela úspěšná sebevražda hlavní hrdinky naruší úspěšně rozjetou povolební oslavu. Hrdinka je za bujarého veselí opita a zemře. Večírek může pokračovat…

Je pravdou, že současné Divadlo Komedie opravdu mezi ostatní konformní divadla nezapadá. Není tu potřeba. Je nežádoucí, protože kazí náš zavedený systém sebeklamu a cynismu. Tak snad jindy a někde jinde, drazí umělci … •

Filmové babí léto

Klára Půlpánová

Pro začátek zrekapituluji letošní filmové léto. Začneme závěrečnými díly ověřených sérií. Závěrečné díly byly dva a brzy se staly rivaly: *Harry Potter a Relikvie smrti, 2. část* a *Transformers 3*. Harry Potter pod režijním velením Davida Yatese a Transformers 3 s režisérem Michaelem Bayem.

Transformeři letos dopadli překvapivě špatně, reakce na film byly rozporuplné (totéž i u Harryho). Poslední díl se nikterak nepodobá Bayově stylu a byl mnohem hloupější než první dva. Příčinou toho byla změna scenaristů (Alexe Kutzmana a Roberta Orciho nahradil Ehren Kruger) a změna hlavní ženské role, místo Megan Fox se dočkáte prostorožrouta Rosie Hungtinton-Whiteley. TF3 má trochu horší kontinuitu, žádnou jiskru a největšími hvězdami je malý robot Wheelie a jeho kámoš, asistent agenta Simmonse, Dutch. Konec je navíc divný a nevýrazný.

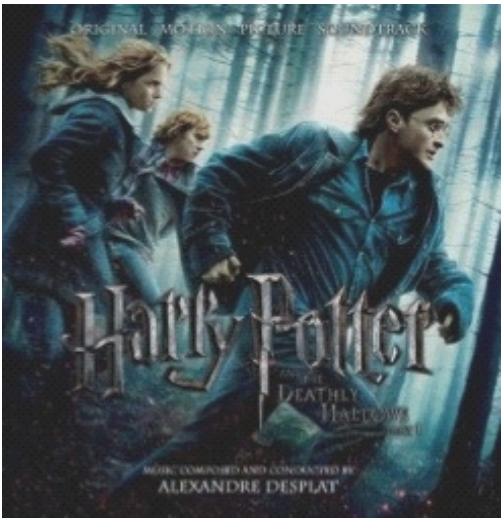

Raději vyměním modelky a naleštěné autíky za skromnější Relikvii smrti, 2. část. Harry aspoň neměl pitomý scénář a žádná změna obsazení neproběhla. Zato je akčnější než TF3. Rychlejší tempo víc škodí, než prospívá, navíc to vše korunuje neklidný sestřih. Zpracování u HP7, 2. části, je místy trochu méně kvalitní a celé finále je skromné a nevýrazné. Dříve bych dala přednost Transformerům, ale co se závěrečných dílů týče, volím radši Harryho. Oba dva filmy nebyly úplně nejmizernější, ale chybělo jim původní kouzlo, atmosféra a „jiskra“.

Přestanu teď smutnit nad nepovedenými závěrečnými díly a vrhnu se na povedené komiksové adaptace, sci-fi o mimozemšťanech, komedie a obnovené staré klasiky. Mezi nejlepší komiksové adaptace patří *Thor* a *Kapitán Amerika - První Avenger*. Přestože se to nezdá, letošní sezóna patřila hlavně jim. Dále tu máme *Super 8*. Trailer je zajímavý a rozhodně neuděláte chybu, když na to kouknete (je to ve stylu *E. T. Mimozemšťana* a *Blízkých setkání třetího druhu* s produkcí Stevena Spielberga). Mezi komediemi uspěla *Zkažená účta*, opět neuděláte chybu, pokud se chcete nezávazně pobavit. Nakonec trošku slabší letní sezónu zachránil *Lví král* ve 3D. Obnově a pouštění staré klasiky dávám palec nahoru.
Příští léto se do kin vrhne po dlouhé době *Temný rytíř* a superhrdinská týmovka *Avengers*.
Když už jsme u těch adaptací, bude dobré zmínit také *Hasbro* (prodejna hraček a poskytovatel autorských práv). Hasbro chystá adaptaci hry *Lodě* (tu každý z vás zná). Háček je v tom, že místo námořní bitvy se dočkáme bitvy vojáků s mimozemšťany (jejich lodě se podobají těm transformeřím). Za kameru usedne mistr kinetiky Peter Berg. Habsro s Paramount chystají *G. I. JOE 2 Retaliaton*. Kromě Raye Parka a dalších z jedničky uvidíme Dwaynea Johsona a Bruce Willise. O ději se toho moc neví. A co Transformeři? Ty se zatím chystají na čtvrtý a pátý díl (oba dva se budou točit zároveň).

Co před nedávnem lidé považovali za bulvární výmysl se stává skutečností. Paramount se chystá oslovit herce Jasona Stathama (*Mechanik*) a velkou producentskou jistotu Stevena Spielberga a krále akčních filmů, režiséra Michaela Baye. Tohle však není úplně jisté. Co se týče Michaela Baye, ten si chtěl nadlouho odpočinout od velkých naštvaných robotů a natočit si kriminální film o kulturistech (ve stylu Quentina Tarantina a bratří Coenů) *Pain and Gain*. »

Tento film v podstatě plánoval už před prvními Transformery, ale dnes je vše jinak. Kromě milionkrát odkládaných třetích *Mizerů* dostal Bay nabídku na hororové sci-fi *Twilight Zone* od Warner Bros. Jenomže tu samou nabídku dostal Christopher Nolan, Rupert Wyatt, David Yates a Alfonso Cuarón. Christopher Nolan je režisérem *Počátku, Batman začíná, Temný rytíř* a *Temný rytíř povstal* (v originále *Dark knight rises*, za ten hrozný překlad může distribuce), kvůli podobnosti s Počátkem by na režii asi nekývnul. Pak tu máme nováčka Ruperta Wyatta (*Zrození planety opic*). Od něj by Twilight Zone bylo asi nejzajímavější. Následující dva jsou potterovští režiséři Alfonso Cuarón (*Harry Potter a vězeň z Azkabanu, Potomci lidí*) a David Yates (5. a poslední díl). Od obou by se Twilight Zone dočkalo určitě uznání. Nakonec se dostávám k Michaelu Bayovi. Spojení Baye a sci-fi, které by mělo působit inteligentně, zní prapodivně. Už proto, že Bay je schopný do sci-fi nacpat explozivní orgie, sexy holky, naleštěné dopravní prostředky, a dokonce i nějakou tu vojenskou techniku. Michael oproti Christopherovi je mnohem divočejší, jinak mají oba dva podobný styl natáčení. Tato situace ohledně režie dopadla dost divně. Nakonec ji získal tvůrce filmu Monstra Matt Reeves. To už jsem ale moc odbočila. Důležité je, že i příští sezónu se je na co těšit. •

www.moviezone.cz, www.premiere.cz

15 minut s The Avengers

Klára Půlpánová

Díky rozvinuté filmové špionáži s využitím tajných agentů a ukecaných blondýnek se dostaly na veřejnost první informace o plánovaném megaprojektu **„The Avengers“**.

Tento film režíruje **Joss Whedon**, tvůrce *Buffy, přemožitelky upírů*. Jedná se o slavného seriálového režiséra. Jeho dílka můžete vidět i na Prima COOL. Má svou produkční firmu Mutant Enemy. Je zodpovědný za nízkorozpočtový film (pokud se vám zdá, že 40 mil. dolarů jsou drobné) *Serenity*, pokračování seriálu *Firefly*. Jedná se o sci-fi příběhy o kapitánovi vesmírné lodi, který bojuje za spravedlnost, no zkrátka Star Wars v novém kabátě.
Teď o vyšpehované části filmu. Jedná se o monstrózní bitevní scénu, která nemá v dějinách filmu obdoby. Klíčovou postavou je v ní Hulk, kterého hraje **Mark Ruffalo** místo **Edwarda Nortona**. The Avengers je vůbec nabito známými postavami. Iron Mana ztvárňuje **Robert Downey Jr**., ten už má tuto postavu v malíku a patří mezi jeho nejznámější. Dále uvidíme **Scarlett Johanson** v roli Nataši Romanovové jako Černé vdovy.
Samozřejmně nemůže chybět ani **Chris Evans**, jako Kapitán Amerika, **Chris Hemstworth** v postavě Thora a **Samuel Lee Jackson** coby šéf Shieldu Nicka Furyho.

Možná si budete klást otázku, proč vzniká film prošpikovaný postavami ze samostatných úspěšných filmových projektů. Není to snaha vytvořit slátaninu postavenou na mohutné reklamě? Připomíná to trochu filmy režiséra Trošky, kde se vedle vodníka prohánějí čerti a občas zaskočí i vlkodlak. Pravdu se asi dozvíme, až se film objeví v kinech, do té doby můžeme sledovat jen to, co z filmového hrnce uteče.
Premiéra filmu je plánovaná na jaro 2012 a u nás je 3. května. V USA bude až o den později. Tak jestli chcete udělat ramena na nějakého amerického kamaráda, můžete mu čtvrtého zavolat, že jste film již viděli. •

www.avengers.whedon.cz

Hakka Muggies

Petr Kavan

Po prázdninové pauze opět píši hudební sekci do časopisu Poznání, a opět se hodlám podělit o pro mě nově objevenou kapelu – a to právě Hakka Muggies.

Kapela je naprosto unikátní díky svému VELMI netradičnímu pojetí irských/skotských lidových písní, které okoření nejen perfektními a zábavnými českými texty, ale také elektrickou kytarou, bicími, violou, akordeonem, houslemi, ale také hrou na dudy či bodhran – tradiční irský buben.

V čele kapely stojí velmi zapálený frontman Martin Pobuda – jak jinak než ve skotském kyltu, a díky jeho klasickému chrapláku i tradiční píseň ,,Loch Lomond" získá zcela jiný formát.

Zatím jsou na světě dvě demo alba po pěti písních, následovaná první plnohodnotnou deskou *Is Fearr an Bás*, vydanou ještě na vlastní náklady kapely a konečně nejnovější deska *Feed the Fairies*, jíž skupině vydal Leviatan Music a zmiňují se o ní například v Metalopolisu či Reflexu.

Suma sumárum, ať už jste fanoušek rádoby „keltské" hudby, lehčího rocku či pořádné živé muziky, určitě zamiřte na jeden z koncertů – bude se vám to líbit! •

Kniha knih

aneb Historie slabikářů

Tomáš Hejna

S tím, o čem pojednává tento článek, se ve svém životě setkal každý z nás. Jde o první učební pomůcku, se kterou jsme se setkali, o první „knížku“, jež nás měla připravit na mnoho dalších. Řeč je o slabikáři.

Jen málokoho asi napadne, že i tak drobná a v celku nevýrazná věc může mít svoji dlouhou historii. A v případě slabikáře jde dokonce o celé půltisíciletí. První slabikáře se objevily s rozvojem školství a městských škol již v šestnáctém století. Tak jako dnes šlo o pomůcku především k naučení abecedy a jejímu použití v praxi, ale do slabikáře patřily i základy náboženství a příležitostně i básně. Kdo by vlastnil takovýto unikátní slabikář, byl by dnes bohatým. Exemplářů z tohoto období se totiž zachovalo jen velice málo.

Za první slabikáře vytištěné u nás se považují Isagogicon Beneše Optáta z roku 1535 a Slabikář český (v originálu Slabikář Czeský a jiných náboženství počátkové…), za jehož tvůrce se považuje Jan Blahoslav. Ten pochází z roku 1547 a stejně jako první zmiňovaný exemplář pochází i tento z dílny prostějovského tiskaře Jana Günthera. Oba jsou dělány podle německých vzorů.

První slabikář tištěný v Praze se datuje až na rok 1570. Ten pocházel od Jakuba Jiřího Dačického. Výuce abecedy a základů čtení se však věnoval i Jan Amos Komenský, který se ve své Velké didaktice v jedné z kapitol věnuje výuce elementárního čtení. Propracoval zde i hláskovací metodu, která nahradila do té doby užívanou metodu slabikovací.

V době Jana Amose Komenského, tedy v době pobělohorské, se ale vývoj slabikářů u nás zastavil. Bylo to z úsporných důvodů, protože v období třicetileté války se dbalo spíš na umění střelby než na čtení a psaní. Do škol se tedy dostaly jiné, mnohem více strohé pomůcky, tzv. „kohoutky“. Šlo o dva listy s abecedou, které se ve školách lepily na kartony nebo na dřevěná prkénka s držátkem. Taková náhrada se užívala v podstatě po celou dobu třicetileté války. Svůj název dostala tato prkénka podle častého motivu kohouta čtoucího u pulpitu. Slabikáře s českými texty se v této pohnuté době vydávaly pro děti z protestantských rodin v exilu, například v Halle, Žitavě či Břehu. ›››

Klejch, V.: Český slabikář, Žitava 1724

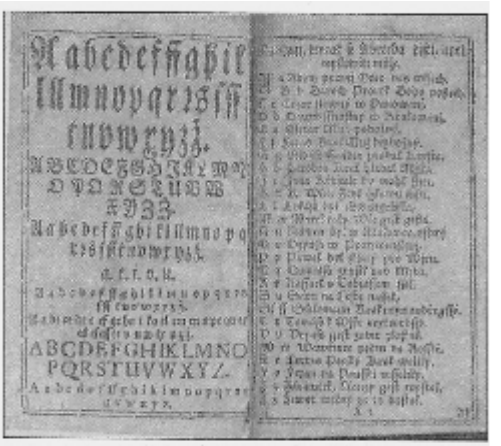

Český slabikář, Praha 1773

Až v roce 1777 se znovu objevil skutečný slabikář, nazvaný Kniha methodní. Šlo o dílo zahářského opata Ignáce Felbigera. To byl návrat slabikářů do našich zemí. V letech 1781 a 1782 vyšly slabikáře podle věcného zaměření k dalšímu studiu odděleně pro měšťanské a obecní školy. Za zmínku také stojí slabikář Adolfa Frumara a Jana Jursy, nikoli však kvůli jejich osobám, ale kvůli ilustracím, jež obsahoval. Ty totiž pochází z pera Mikoláše Alše.

V historii slabikářů se ale setkáme i s dalšími názvy, například pojmem Abeceda, používaným především v 19. století. Známými představiteli, kteří pod tímto názvem uvedli svoji pomůcku pro školáky, byli František Doucha nebo Karel Vinařický. Na tvorbě slabikářů, ať již texty nebo kresbami, se také podílela řada dalších známých autorů, jako Josef Klicpera, Stanislav Vrána, Vladimír Konvička, Vilma Musilová, Jarmila Hřebejková či Josef Kožíšek.

A právě u tohoto autora se na moment zastavím. Po roce 1918, tedy v období první republiky, se na našem území učilo celkem z 26 různých verzí. Byly mezi nimi nejen exempláře české, slovenské a německé, ale také maďarské, rusínské, rumunské a polské. Také existovaly speciální slabikáře pro pomocné školy. Prvním státem schváleným slabikářem se ale stala Poupata právě od Josefa Kožíška, slabikář, který zažilo několik generací a který se dočkal mnoha nových vydání. První bylo v nakladatelství Unie v roce 1913, další v letech 1923 nebo 1948.

Od té doby následovaly další verze, například slabikář Úl, Studánky, Živá abeceda nebo Slabikář ABC. Po revoluci v roce 1989 a uvolnění trhu se se slabikáři roztrhl pytel. Známý je například slabikář od Jiřího Žáčka. Změnila se také jeho forma. Dnes již nejde jen o pomůcku k naučení abecedy a psaní, ale slouží také k výuce barev a dalších dovedností. Mnohem častěji jsou ale slabikáře vytlačovány ze škol jinými pomůckami. Čtení, psaní a počítání se dnes mnohdy učí již v mateřských školkách a jako pomůcky většinou slouží obrázkové publikace nebo publikace s „mluvítky“. Čtení ze slabikářů se pomalu vytřácí. Namísto učebních textů se vyučuje podle dětských knížek a později čítanek. Ale jsou tu i moderní slabikáře, například multimediální interaktivní slabikář pro děti s dyslexií a dysgrafií od výtvarnice Aleny Kupčíkové a programátora Michala Klega, s texty namluvenými Jiřím Labusem a hudbou od Jana Urbana (2010). •

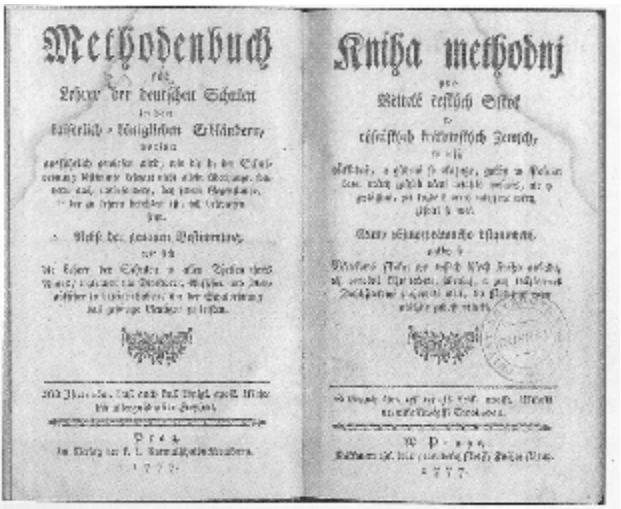

Felbiger, I.: Kniha methodní, Praha 1777

Radost ze života

Tereza Blechová

„Radujme se z maličkostí“

Spatříme-li v kterékoli místnosti smějící se osoby od ucha k uchu, zdá se nám jako by vše kolem v tu chvíli ozářil optimismus. I když neznáme důvod jejich nadšení, už jen pohled na ně nám často vylepší náladu.
Naše emoce z nás dělají lidské bytosti, což nás odlišuje od ostatních tvorů.

Symboly

Okamžiky štěstí si chceme zaznamenat, nebo zkrátka uchovat vzpomínky jako živé. A proto si je ztotožňujeme s nějakými předměty. Symboly existují odedávna a vytvořili jsme si je i pro citové pozitivní vjemy – jako štěstí, láska, radost, spokojenost atd.
Těchto symbolů je několikero: čtyřlístek, podkova, sluníčko sedmitečné, pavouček, řasa a mnoho dalších.

Stádia radosti

Z našeho prostředí mladých dospívajících se soustředíme hlavně na prospěch a budoucí výsledky ve studiu. **Motivuje** nás vidina lepší budoucnosti a že známe své místo na zemi a začlenění ve společnosti.
Vlastnosti podobné píli, odvaze a trpělivosti jsou velmi důležité, pak si **uvědomíme**, že máme cíl, kterého toužíme dosáhnout i přes překážky.
Než dostaneme jakékoli ohodnocení své práce, můžeme **vstřebávat a užívat si** čas vítězství, kdy jsme překonali sebe samotné.
Nic netrvá věčně, i když bychom si to přáli. Pocit radosti a dosaženého úspěchu pomine a **pomalu se vytrácí**. Pak si hledáme další odraz slunných chvil a ty hodláme prožít naplno.
„Žijeme jen jednou, tak proč ne s ruměncem na tváři!“
Právě radost z maličkostí tvoří základ spokojeného života, važme si nevšedních každodenností.

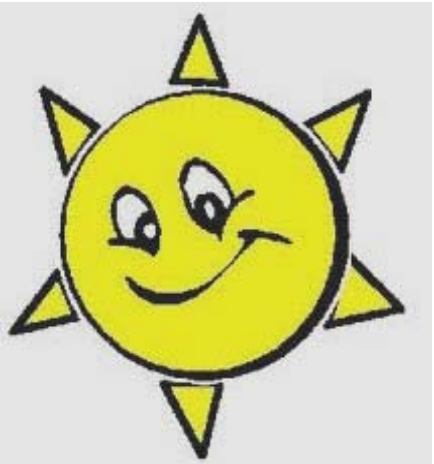

Peníze a měna dnes

Část 1. Nejlepší je začít pohledem do minulosti

Václav Soukup

Že je ekonomika složitá? Že je spíše záležitostí těch bohatých lidí nahoře? Možná tomu tak je, ale... není to škoda? Neměli bychom věnovat větší pozornost finančnímu vzdělání, obzvláště ve školách? Zcela jistě totiž existují lidé, kterým naše neznalost finančního světa výrazně pomáhá při přerozdělování bohatství v jejich prospěch. Letos bych tímto čtyřdílným seriálem rád vzbudil váš zájem o věci související s financemi, neboť si myslím, že k základnímu pochopení dnešní situace na finančních trzích není potřeba vystudovat VŠE.

Od roku 1970 žijeme ve světě ničím nekrytých bankovek. Velmi stručně řečeno, většina lidí se prostě shodla na tom, že budeme používat tyto papírky jako všeobecně přijímaný prostředek směny. Dříve jste mohli každou bankovku při stálé ceně 35ti dolarů za trojskou unci směnit na zlato. Jakákoliv bankovka v oběhu potvrzovala, kolik zlata vlastníte. V praxi to znamená, že se nemohlo natisknout více dolarů, než bylo vytěženo zlata. Není tedy dnešní nekrytá měna něčím zneklidňující?

Když se podíváme co nejdál do historie, zjistíme, že hlavním platidlem v průběhu věků bylo zlato a stříbro. Jejich vrozená vzácnost byla spolehlivým určovatelem ceny na trhu. První zlaté mince se pro usnadnění obchodu začaly razit kolem roku 680 př. n. l. v Lýdii, jejich skutečný rozmach však začal, když se poprvé objevily v Athénách. Athény byly první demokracií na světě. Měly první systém volného trhu a první fungující daňový systém. Proč však tato věhlasná civilizace padla? Dost možná kvůli příliš velké chamtivosti, vedoucí k příliš mnoha válkám.

Za svého nového peněžního systému, založeného na zlatých a stříbrných mincích, Athény vzkvétaly. Potom se ale zapojily do války, která se stala mnohem delší a mnohem nákladnější, než předpokládaly. Po dvaadvaceti letech jejich zdroje vyschly a většina peněz byla utracena. Tehdy ovšem vládnoucí třída přišla se zajímavým nápadem jak válku nadále financovat. Zjistili, že když vyberou 1000 zlatých mincí v daních a vmíchají do nich stejné množství mědi, budou moci utratit 2000 mincí! To se mimo jiné až nápadně podobá dnešnímu deficitnímu financování, které praktikují každý den vlády po celém světě. Během dvou let se nové athénské peníze staly měnou, která rychle ztrácela na hodnotě, a nikdo ji už nechtěl. Během několika let dospěla válka, která celý proces začala, k porážce Athén.

Pojďme se ale podívat na druhého starověkého giganta. Řím nahradil Řecko jako dominantní říši své doby a v průběhu staletí měl dost času, aby zdokonalil umění ve znehodnocování peněz. Mince se vyráběly menší, nebo se při vstupu do vládní budovy odlamoval kousek mince jako daň. ›››

Nejstarší známé mince nalezené na historickém území v Malé Asii - Lýdii

Ten se poté roztavil a použil na výrobu dalších mincí. Římané stejně jako Řekové přidávali do svých mincí levnější kovy jako je měď. V neposlední řadě také vymysleli umění revalvace, což znamenalo, že jednoduše razili stejné mince, ale s vyšší nominální hodnotou na nich.

V roce 301 vydal císař Dioklecián nechvalně známý Edikt o cenách, který uvaloval trest smrti na každého, kdo by prodával zboží za více, než kolik činila vládou nařízená cena, a také zmrazoval mzdy. Kupci už pak nemohli prodávat své zboží se ziskem a ceny tedy stejně stoupaly. Lidé museli hledat jiná povolání, a nebo se prostě vzdávali a začali pobírat místní novinku – podporu od státu, další z vynálezů starověkého Říma. Řím měl v té době asi milion obyvatel a vláda rozdávala pšenici zdarma pro 200 000 občanů. Jelikož byla ekonomika slabá, Dioklecián nutil lidi pracovat tak, že najímal tisíce nových vojáků a financoval početné projekty veřejných prací. To pravděpodobně ještě zvýšilo deficitní financování. Když sečtete náklady na zaplacení vojska, zvětšující se masy nezaměstnaných pobírajících podporu a vzrůstající ceny veřejných prací, výsledkem je další zvyšování deficitního financování. Dioklecián tedy jednoduše nechal razit velké množství měděných a bronzových mincí a znovu tak znehodnotil ty původní – stříbrné a zlaté.

Tohle všechno vedlo k první zdokumentované *hyperinflaci* na světě. V Diokleciánově Ediktu o cenách měla libra (0,45 kg) zlata v roce 301 n.l. hodnotu 50 000 dinárů, ale v polovině čtvrtého století již 2,12 miliardy dinárů. Za 50 let se tedy cena zlata zvětšila 42 400krát.

Chcete-li tedy rozumět penězům a pochopit jejich mladší sestru, nekrytou měnu, je třeba znát jejich historii. Nekrytá měna vždy ztrácí to, co je skutečně důležité, hodnotu, až se nakonec stane téměř bezcennou a vyplatí se s ní např. topit v kamnech. Jak je to možné? Tím se budeme zabývat příště, kdy se přesuneme přes novověk k současnosti. •

Slovníček pojmů:

INFLACE – Inflatio pochází z latiny a znamená „nafukuji“. Jedná se o nafukování, navyšování měnové zásoby, z čehož pramení všeobecné zvyšování cenové hladiny.

HYPERINFLACE – Jedná se o obrovskou inflaci. Tedy několikrát znásobenou na šokující míru zvyšování cen - např. Bochník chleba za tři miliardy.

DEFICITNÍ FINANCOVÁNÍ - Financování projektu, který stojí více, než kolik má společnost v hotovosti nebo v oběžných aktivech, a na který si musí půjčit peníze.

Její rameno mi připomíná "Lucy in the sky with the diamonds"

Ladislav Zářecký, K3

porcelánový záchod se začal měnit ve studnu v kruhový opičí tanec
Propadal se svojí podobou/venku polární záře zase daně vybírá
ten odraz pálil a v oběhu krve a mízy ani jedné pomocné ruky.
ano červená… ano modrá... ne, stal se zajatcem… musí si uvědomit,
že placenta není houbou, ale v té správné zemi se nepřemýšlí
uchopivše svou pravou ruku a rozhostil v sobě klid
opravdová radost teče!!
Vypadal jako říční kmenový náčelník pravdy… jenž si nás chová v náručí… úsměv!!
nepochopíš to, protože to vlastně vůbec nejsi ty/odmotávám pavučiny jenž se lepí na nahé tělo medvěda
ty jsi poslední a jediný nápadník oné dámy ze sedmého poschodí
víš, že hraje na zvony v místním kostele? Donesl jí tam sklenku červeného
tu jste si namlouval, že? ... nuže… už jste dopil...? děkuji… můžu pokračovat
duchové mi řekli, že mám začít tancovat, ale já to nepochopil
… ale tančil jsem to jo… okolo s bandou ohryzaných kostí a pak jakýsi dřevoryt ukápl mezi nás...
Ten záchod, nevěřil bys… věří v Boha
A pak přijde ta věta… při které se ti zatmí před očima
že plašíš orgasmus dlihním
radost
radost odléva se v naše podoby
v podobu jenž má ve zvyku hádat se o jablko
neznal jsem ty duchy...
jim patřila větvička hořícího keře
nebyli to psi ale oni zmatená zrnka písku mezi ním a horou
pořád a dokolečka říkají jen „je dobrý jíst lidský maso a strhat křídla a čekat až sama vykvetou v blaženost"
a když prochází kolem fontány špatného pochopení
pěna od huby -
„a kamufláš… chutná mi úsvit a ponocování tam kde pokračujem
víš… na hranici sledovat kam jsi musel a kam můžeš..."
kolikrát srazíš kočku mícháním barev ani nemluvě o nánosu!

Pak opadala kůra smrkům… natáhl na ně svou kůži
mavála mu na rozloučenou
a v lese -
ostrost bradavek líbá klarinet… všichni se na ni přišli kouknout
nad jámy plných zad a hlíny
tleskají a věří
že planety porostou dál
„Lucy in the sky with the diamonds!"… zpívá ten kruhový opičí tanec
bez jahod to holt v lese nejde •

- Lukášovo evangelium

Poznámka šéfredaktorky:
Ač nese tato rubrika název *Literární smetiště*, je to prostor pro vaši veškerou tvorbu. A ta mnohdy není jen literární, takže se občas budete moci pokochat i díly výtvarnými.

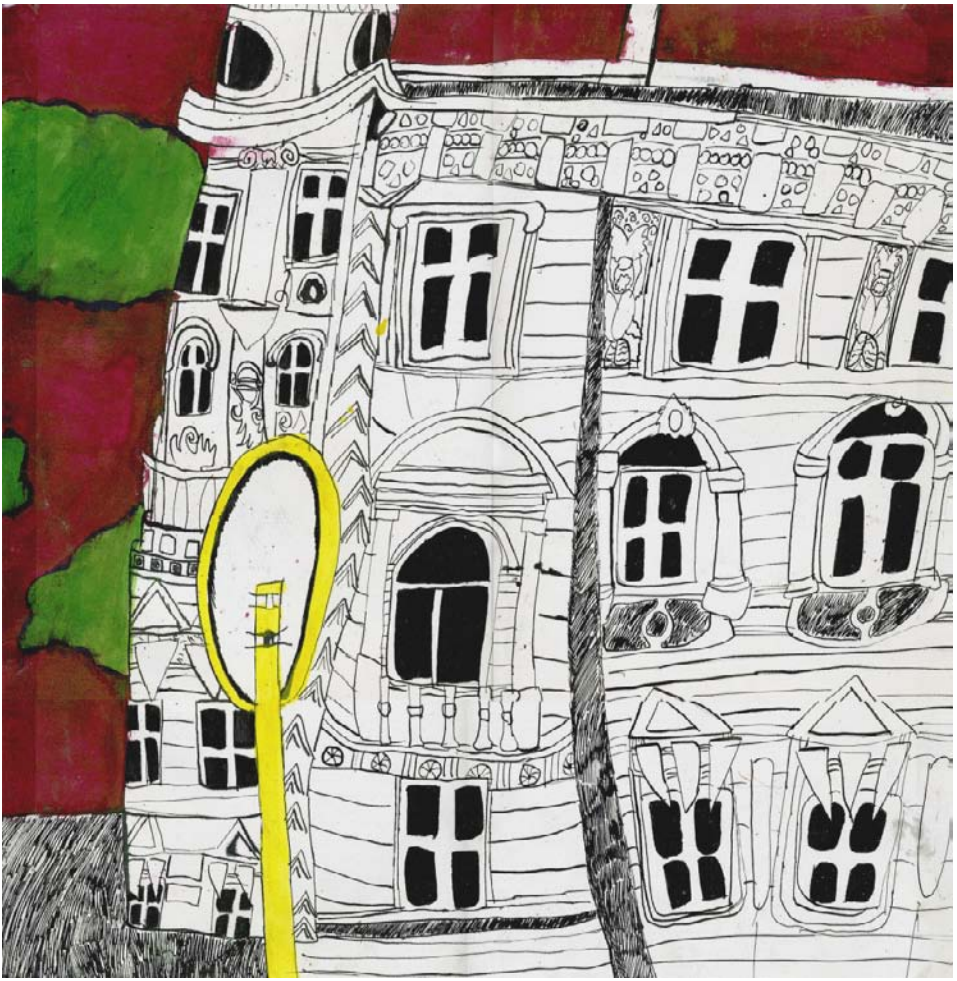

Klára Půlpánová, perokresba

Klára Půlpánová, perokresba

Smrt

Nicole Kubátová

Každý říká, že jsem nemilosrdná.
Každý se mě bojí.
Každý se mi vyhýbá, jak nejvíc může, i když ví, že mi neunikne.
Každému vyprchá jeho čas, tak jako se plní vodou sklenice – jednou se naplní.
Bojíš se? Čeho?
Bojíš se, že to bude bolet? Ale ne, nebolí. Je to vlastně vcelku příjemné.
Bojíš se, že už nikdy neuvidíš své nejbližší? Všichni se tady jednou sejdeme.
Bojíš se toho, co bude pak? Je to místo, ze kterého se nedá odejít. Je to podobné životu. Vstoupíš do něj, odejít můžeš, ale už se do něj nikdy nevrátíš.
Schovávám se za každým rohem, stromem a tmou. Cítíš mojí přítomnost, ale nevíš kde jsem. Moc často mě nevyhledáváš. Občas přijdu náhle, že to ani nestihneš postřehnout a už jsi se mnou. Někdy mě ale voláš na pomoc, ale nemyslíš to vážně.
Vtipkuješ o mě, ale když se objevím mezi tvou rodinou nebo přáteli, pláčeš.
Každý říká, jak vypadám hrozně, že jsem prý jen kost. To není ale pravda. Schovávám se za pláštěm tajemna a nevidomostí. Jsem to, co tebe láká nejvíce.
Moje podoba se může kdykoliv změnit. Někdy jsem smělá a sebejistá, někdy nejistá a zakřiknutá. Někdy dokážu být zlá a nemilosrdná, někdy citlivá. Stejně jako můj věrný přítel osud.
Já jsem tvůj nejvěrnější přítel, který je s tebou na každém kroku, přesto jsi mě nikdy neviděl.
Stojím při tobě, čekám na událost, kdy se budeme moct seznámit trošku blíž. Jsem ti tolik věrná.
Pořád tě slyším říkat, že jsem nebezpečná. Kdybys věděl… Kdybys věděl jak auto, ve kterém každý den jezdíš, je nebezpečné. Jak nůž, který občas držíš v ruce, je nebezpečný. Jak lidé kolem tebe jsou nebezpeční. Jsou nebezpečnější víc než já.
Jak směšné to je.
Směji se tomu, jak ty se občas bojíš představy, že nebudeš už mezi živými, že tvé hodiny už pomalu ale jistě tikají. A každým tikotem jsi mi blíž. Za jak dlouho tvé hodiny odbíjet dvanáct? Tuto otázku si pokládáš. Každý rok, každý měsíc, každý den. Nevíš to, vím to jen já. Neboj se, až přijde tvá chvíle, budeš ten nejšťastnější člověk.
Já to vím, mně můžeš věřit.
Jsou někteří odvážlivci, kteří se mě nebojí a jdou mi vstříc. Na zemi je potkalo jen to špatné, nikdo nevěřil. Tady našli štěstí, tady je jim dobře. A nikdo to nechápe.
Jednou ale nastane bod zlomu a všichni pochopí.
Ještě se bojíš?
Ale no tak, co horšího může být než život? Co tě tady potkalo? Štěstí, které sis musel vybojovat?
Není nebe, ani peklo, je jen jediné místo, kde všichni skončíme. A to je můj dům, můj hrad.
Není tu bolest, ani smích, není tu nenávist, ale ani láska. Tady ti nevrazí nikdo kudlu do zad, ani tě nezradí tvůj nejlepší přítel.
Každý tady hraje hru sám za sebe, nikdo ti ale ani nepomůže, můžeš se spoléhat jen sám na sebe. Ale to už ty umíš, to už tě život naučil. Ještě ne? Neboj, přijde čas, kdy budeš postaven před tuto zkoušku.
Už jsi trochu klidný? Ano?
To je dobře. •

Kterak pan Brouček vydal se na další výlet,

tentokráte do dramatického víru událostí ve XX. století

Otto Drexler

Vozidlo s panem Broučkem a ministrem Drtinou uhánělo potemnělou Prahou. Pan Brouček toho měl tak akorát dost. Přece jen toho už za svůj život zažil hodně a ve svých letech by si již také chtěl užít trochu toho odpočinku ve svém měšťanském domě, na který byl náležitě hrdý. Šel mu mráz po zádech, když sám pocítil, že Drtinovi političtí protivníci považují vlastnění domu za cosi strašně nekalého. Kam to jen ten svět dospěl...
„Ale že bych kvůli tomu měl nasazovat svůj krk?“, říkal si pro sebe Brouček. „Drtina je mým zachráncem, ale to, co se tu děje, je jeho problém, v mé době je klid.“

Zatímco vyjížděli Chotkovou ulicí směrem k Dejvicím, Drtina přehrabuje se ve své aktovce, utrousil k Broučkovi pár milých slov: „Pane doktore, skutečně si vážím vašeho odhodlání, kéž by bylo více takových. Dneska každý jen zaleze a čeká, co bude. Ale cožpak demokracii může ubránit pár politiků, vždyť z podstaty demokracie vyplývá, že je všech a všichni by ji tak měli chránit.“

„To víte, já jsem ze staré rodiny, mám smysl pro hodnoty,“ vysoukal ze sebe náš hrdina.

„To rád slyším, ale dnešní realita je žel taková, že spousta lidí zapomněla, čemu ještě včera věřila. Když je klid, to se to žvaní o všech možných hodnotách. A pak, když opravdu přijde těžká zkouška, najednou všichni zalezou, jak krysy, a když je po všem, jsou to ty nejoddanější služebníci zrovna toho, kdo vyhrál.“

„To je skutečně smutné zjištění.“

„Přirozeně, však já znám ty komunistické partyzány, co šest let žili z německých peněz, sedmého května vylezli ven s puškou, zastřelili jednoho bezbranného Němce a byli to hnedle národní hrdinové.“

Vozidlo právě objíždělo Vítězné náměstí, když se Prokop Drtina rozpálil ještě více: „ Během týdne musíme dotáhnout do konce tu aféru s krabičkovým atentátem. Gottwald mi hrozí, že to se mnou zle dopadne, ale já neuhnu. A pak přijde další váš velký úkol. Máme už připravené podklady. Ještě hodně těch, co po válce zabíjelo Němce, aby se dělalo lepšími, půjde bručet. Ať to stojí, co to stojí. Příliš mnoho slušných lidí bylo po válce vláčeno po soudech jen proto, že by mohli narušit tu připravovanou komunistickou oslavu. Tak teď si to já vyřídím s těmi, co zločinci opravdu jsou.“

„Máte můj nejhlubší obdiv,“ hledal pan Brouček těžce slova. To již ale vůz dojel na Hanspaulku, kde zastavil. Drtina pozval Broučka do své vily, kde na ně již čekala služebná s vydatnou pozdní večeří. Bramboračka, kuřátko a jako zákusek české vdolky, to se Broučkovi zamlouvalo.

„Jsem rád, že vám tak šmakuje,“ řekl mírně jízlivě Drtina. „Pořádně se najezte, bylo to na vás dneska hodně, ale předem vás upozorňuji, že zítra to bude ještě horší. A teď mě už prosím omluvte, musím si ještě pohovořit se svojí tchyní, má určité, jak bych to jen řekl, nejasnosti v tom, co se kolem ní děje.“

Broučkovi vyčlenili prostorný pokoj s krásným výhledem na široké okolí poseté vilkami. Skoro nikde se už nesvítilo. Panu Broučkovi bylo dobře. U Drtiny by i klidně zůstal, proč jen ten Drtina musí být proti všem, a on, prostý měšťák, mu v tom má pomáhat a dokonce posílat lidi do vězení?

Když se druhého dne ráno, 24. února, dostavil Brouček ke snídani, Drtina tam již nebyl. Služebná mu vyřídila, že má po snídani nasednout na „jedenáctku“ a dojet tramvají na náměstí Republiky a jít do sekretariátu strany. Jízda tramvají byla pro pana Broučka další noční můrou. Pro sebe si říkal: „Jsem vysoký státní úředník“, a ze všech sil se tak snažil tvářit. Ale na ostatní cestující to moc nepůsobilo, nebo spíše působilo jinak, než by si přál. „No jo, takovým jako jste vy už odzvonilo,“ hvízdnul na něj drze jeden z mladíků, když se pan Brouček neobratně snažil průvodčímu zaplatit za lístek. „Tak co, už jsi, pantáto, přišel o auto, na který ti museli dělníci vydělat?“ ›››

S oddechem vystoupil Brouček u Obecního domu a hnedle ho zaujalo menší srocení lidí a několik policejních aut u vedlejší budovy národních socialistů. Protlačil se až ke dveřím, kde stál vysoký elegantně vyhlížející čtyřicátník s krátce zastřiženými černými vlasy. Pokuřoval dýmku a prozpěvoval si.

„Pane, mohu se zeptat, kde bych našel doktota Drtinu?“
„A vy jste kdo?“ zeptal se lhostejně druhý muž.
„Matěj Brouček, ministrův tajemník“

„Ripka, ještě ministr, těší mě, a vy jste ještě tajemník, nebo už tajemník?“ řekl trochu sarkasticky ministr.

„Jak prosím?“

„S vámi je řeč, chlape, no jestli s Drtinou končíte, či jste právě nastoupil, rozumíme si, ne?

„Já jsem nejspíš už i ještě tajemník,“ zabrumlal Brouček.

„Zajímavé, pan Drtina nejspíš právě svádí boj na svém ministerstvu mezi ještě a už úředníky. Já už to mám za sebou. Šel jsem včera do kanceláře a nedostal jsem se dál než za vrátnici. Ani nemuseli vyměnit vrátného. Tři roky mě tam pouštěl a včera už jaksi nepustil.“

„Já byl u Drtiny v kanceláři ještě včera večer, a vše vypadalo v pořádku.“

„No to víte, pane Brouček, on měl na rozdíl ode mě ten správnej lidovej přístup k zaměstnancům, tak ho tam ještě nechali. Ale mně se ulevilo, stejně jsem v poslední době pobíhal pořád po kanceláři a hledal štěnici. A včera jsem se hodně nasmál, když mi jeden zpravodajskej důstojník sdělil, že jsem ji tam měl nejspíš už dva roky.“

„A co se to tu vlastně děje?“

„Já jsem tu taky nebyl od začátku, ale před hodinou sem přijel SNB s příkazem prohledat kanceláře a najít důkazy o protistátní činnosti. Prostě taková v demokraciích rutinní záležitost,“ pokračoval Ripka již sžíravě sarkastickým tónem.

„A co prezident, ten to přece takhle nemůže nechat?“ lamentoval náš hrdina.

„Prezident, všichni jenom říkají prezident, a co má jako dělat? Vzít si kulomet a jít ty bolševický zmrdy postřílet? Jen se, Matěji, podívej naproti na ta krásná kasárna. V těch oknech jsou vojáci. A myslíš si, že jsou připraveni nás chránit? Kdepak, jen žíznivě čekají na rozkaz, aby nás tady postříleli jako psy. Z osmi nejvýše postavených generálů stojí za prezidentem šest. Problém je, že ten vlezdoprdelista Ludvíček ne. Ale toho bychom odstranili a nahradili Píkou, to je fakt jediný a poslední skutečně masarykovský generál, kterýho komunisté z hlavního štábu ještě neodstranili. Ale horší je, že z padesáti nejvýš postavených generálu za námi stojí tak nanejvýš dvanáct. A vojenské posádky? Ty jsou tak prolezlý komunismem, až to není hezký. Radím ti dobře, zabal to tady a uteč na Západ. Já už jsem, co se dalo, přesunul na zahraniční účty a jednám s Francií, že mi odchod zajistí. Třicet let jsem za ni kopal, i ten Institut jsem jim tady po válce zajistil, když všichni ostatní se kolem něho báli jen projít, tak si to snad zasloužím,“ pronesl s lakonickým úsměvem. Tu jim vstoupil do řeči jiný muž vedle Ripky: „Vždyť ještě jednaj sociální demokrati, všechno se může zvrátit.“

„Jistě, při pohledu na ty pány, co nám to tu prohledávají, jsem o tom skutečně hluboce přesvědčen. Stejně by ale byla sranda, kdyby si odhlasovali, že...“ Vtom se od Příkopů přiřítil poslanec a šéf vydavatelského impéria Melantrich Julius Firt: „Huberte, je zle, obsazují nám budovu, ani noviny jsme nestačili vytisknout. Utvořili tam okamžitě akční výbor a zakázali mi chodit dovnitř.“

„Zapálíš si?“ zeptal se Ripka.

To už ale z druhé strany od Lidového domu přibíhal sociálnědemokratický ministr Majer: „ Esenbáci obsazují Lidový dům. Rozrazili dveře Steinerova sálu a vyhnali nás na ulici uprostřed jednání. Řeknu ti, Huberte, bylo to vtipný, jak Tymeš pak stál na chodníku a koukal jak vyvoraná myš. Tři roky se komunistům podbízel jak to jen šlo, a najednou bác a během vteřiny má po kariéře. My jsme s tímhle rizikem počítali, ale on? Celou dobu věřil, že když jim vyjde vstříc, tak budou ČSSD respektovat, škoda mluvit..“

„Tak hoši, pojďte,“ prohlásil Ripka, „seženu ještě Prokopa a Jarouška a půjdem to někam zapít.“ Zapálil Majerovi doutník a společně s Broučkem a Firtem se všichni čtyři muži volným krokem vydali Revoluční ulicí ke Štefánikovu mostu… •

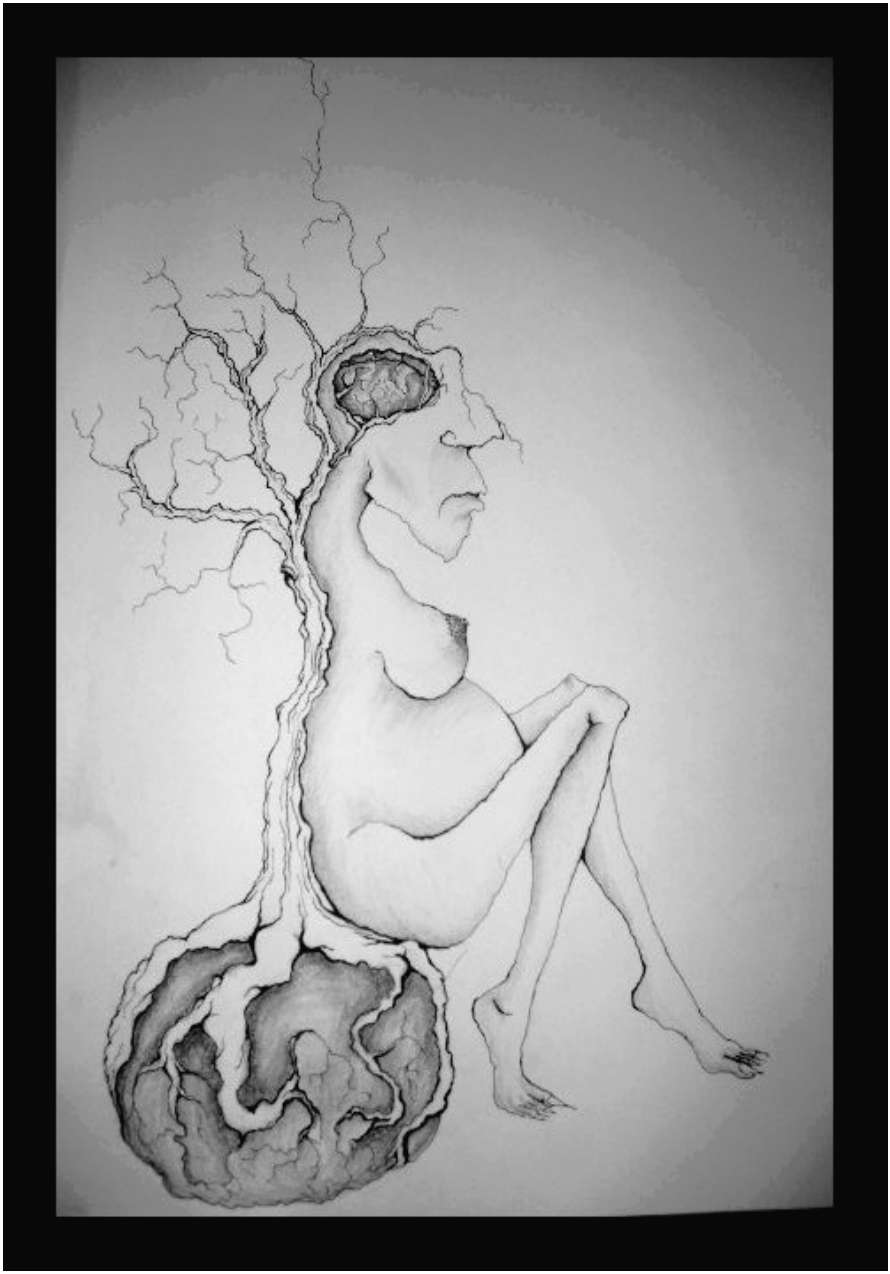

Monika Škopková PARADOX [white paper / pencil 2B / black contour / dimensions A4]

Černé defilé

Monika Škopková

Zvesela! Zvesela! Hej, hou!
Vždyť hroby počkají,
však naše lože se dočkají!
Zvesela! Zvesela! Hej, hou!

Už jdou Smrtky v tváři bledé,
slavnostní pochod,
co za černou bránu vede.
Už jdou, ty paní –
v hávu z Moru oděné,
ty náladové paničky –
ve svých kostnatých srdcích zraněné.

Chtějí odplatu, chtějí zúčtování.
Chtějí otčenáš a od kněze pomilování.
Pobavení, hýření a černý humor.
Tyfus, hlad, bídu a tumor.

Už jde, slavnostní pochod, umrlců řada.
Nesou si kříže ...
ať Bůh jim odpustí, že shlížejí níže,
že Ježíšovi potají kují mříže...

Ať Bůh jim odpustí,
že beránci zvlčeli.
Ať Bůh jim odpustí,
že zrádci mlčeli.

Už jdou Smrtky v rouchu z plamenů,
hranice vzplály –
ženy pod deštěm z kamenů.
Už jdou si pro ně, kostry krví opilé,
už jde si pro ně, černé defilé!

Zvesela! Zvesela! Hej, hou!
Zvesela! Zvesela! Hej, hou!
Vždyť ony jdou … •

Vlčí máky

Monika Škopková

Stojím nad rozkvetlou krajinou
a v duši všechnu zimu světa.
Hladím květy
- odešel čas. •

Láska bolestná

Kryštof Svoboda, K1

Luna po nebi širém pluje sama.
Jen mraky, mraky černočerné halí její líc.
Proč láska není jako luna - bez poskvrny.
Proč halena je mraky, mraky černočernými jako beznaděj sama.
Proč pošetilec smělý, nevěda co čeká jej, okusil lásky chuť.
Proč čas nejde vzíti zpátky, proč láska, ač sladká, přesto tak bolestná je. •

DĚTI OBJEKTIVEM JANY JIRUŠOVÉ
výstava fotografií
LISTOPAD
PROSINEC
Rodina hraje v mém životě jednu z nejdůležitějších rolí ...
a asi proto mě nejvíc baví zachycovat okamžiky šťastných dětí a jejich rodičů.
GALERIE @
Městská knihovna Nejdek
PO ,ÚT, ČT
13 - 17

... JIŽ 15. ROKEM ...
SYMPOSION
2011
17. - 18. 11. 2011
NEBE
PEKLO
ZEM
CHCETE SE ZÚČASTNIT
NEOPAKOVATELNÝCH DISKUSÍ?!
ZAŽÍT PEKELNÉ SLOVNÍ POTYČKY
A NEBESKÁ PROZŘENÍ...
PROBUĎTE V SOBĚ SMYSL PRO METAFYZIČNOST
NECHTE MYŠLENKY ZALETĚT ZA PRAH KAŽDODENNOSTI!
PŘIJĎTE NA GYMNÁZIUM JANA KEPLERA
LAPILI JSME PRO VÁS
NEJVZÁCNĚJŠÍ EXEMPLÁŘE!
Gymnázium Jana Keplera, Parléřova 2, Praha 6, 169 00
GJK.CZ/SYMPOSION

Art
MULTI

CINEMA
STUDIES
KINA SVĚTOZOR

010111
Filmový-plakát.cz

Možná že odcházíme
Jan Balabán

Každý z nás se někdy ocitne v situaci, která najednou znejistí vše, co dosud prožil, a před člověkem se rozevře neznámý svět. A právě v takových zlomových okamžicích nacházíme i hrdiny Balabánových povídek, Oldřicha trpícího chorobným strachem z ptáků, Editu opouštějící manžela a opuštěnou milencem, pacienty v protialkoholní léčebně a mnohé další.

Vydalo nakladatelství Host

Gagarin. Byl první?
Pavel Toufar

Kniha je nejpřesnějším a nejzasvěcenějším popisem přípravy startu prvního kosmonauta světa, průběhu jeho legendárního kosmického letu i pozoruhodných zákulisních událostí s tím spojených, který byl až dosud publikován.
Před padesáti lety vylétl první člověk do vesmíru ... Už za svého života se Jurij Gagarin stal symbolem dobývání vesmíru. Prožil intenzívní, ale velice krátký život. Jeho tragický předčasný konec je spojován s jedním z velkých otazníků naší doby. Záměrně nedostatečně nebo možná pouze hrubě nedbale šetřené příčiny leteckého neštěstí dodnes vyvolávají mnohé spekulace. Mluví se proto dokonce o tom, že Jurij Gagarin měl zahynout při neúspěšném pokusu o svůj druhý kosmický let a navždy se stal zajatcem vesmíru.

Vydalo nakladatelství Olympia

tiráž

na tomto čísle dále spolupracovali:

PhDr. Alice Krýžová
Mgr. Radek Kraus
Mgr. Veronika Trégnerová
Mgr. Monika Šebková
Mgr. Michaela Mrázová
PhDr. Věra Zaviačičová
Mgr. Lucie Srovnalíková
Mgr. Ivanka Pavlištová
Martina Kulhánková

Petr Šabach
Bára Hrzánová

Vendula Tisoňová
Nikoletta Míčová
Jana Feitlová

Foto: Mgr. Veronika Trégnerová
Kateřina Prátová
Anna Strnadlová
David Richter

Titulní strana: Monika Škopková
Korektury: Alice Krýžová
Grafika: Anna Strnadlová
Monika Škopková
Úpravy pro tisk: Tomáš Hejna

Tisk: Nakladatelství Olympia, a . s .
Tiskárna Sportprint

redakce.poznani@seznam.cz